

Nepriklausoma

Lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 24 (45-ti metai) 1985 BIRŽELIO - JUNE 13d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE St., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220 50 c.

ŠIEMET MŪSŲ SAVAITRAŠTIS "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" MINI 45-TUGSIUS SAVO GYVAVIMO METUS!

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

SOVIETAJ JĖGA PERĖMĖ KUNAR SLENIO KONTROLE

Kaip buvo minėta, Sovietų kariniai daliniai-10.000 karių pradėję kovas Kunar slėnyje, jį užėmė. Daliniai buvo vedami 4.000 paratrupių smogiamųjų dalinių, 40-ties bombonešių ir daugiau kaip 100 ginkluotų helikopterų bombardavo ir apšaudė afganų laisvės kovotojų užimtą Kunar Slėnį.

Sovietai vartojo be jokios atodairės 1000 tankų, degamąsias bombas, raketas, pajėgiančias skristi iki 50 km. atstumą. Tikrieji Afganistano šeiminkai kovotojai menkai ginkluoti, palyginant su okupantais. Šiuo puo-
limu Sovietai pasiryžę sunaikinti sukilėlių aprūpinimą iš Pakistano. Tad- žmogžudžiai siautėja.

CASTRO RŪPUNASI DĖL SKOLŲ

Iš Havanos pranešama, kad Fidel Castro ragino Lotynų Amerikos kraštus organizuoti "visuotinę streiką" dėl jų \$370 milijonų skolų mokėjimo industriniams kraštams.

Praeitą savaitę F. Castro įspėjo, kad gali kilti socialinių revoliucijų prasiveržimai", jeigu industriniai kraštai nesusitars dėl naujos ekonominės tvarkos.

Jis kalbėjo, kad industriniai kraštai ir Tarptautinis Piniginis Fondas atsisako derėtis su išsiskolinusiais kraštais ir kad JAV politika yra vedama naudojantis vi-
su pasauliu.

SENATORIUS D'AMATO PASKIRTAS HELSINKIO KOMISIJOS PIRMININKU

Senatorius Alfonso M. D'Amato balandžio mėnesį buvo paskirtas nauju Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Komisijos pirmininku. Jis perima vadinamosios Helsinkio Komisijos vadovybę iš Kongresmano Dante F. Scell, kuris jai vadovavo nuo 1976 metų. D'Amato nuosekliai remia Pabaltijo tautų laisvo apsisprendimo reikalą. Vasario 27 d. jis į Kongreso užrašus /Congressional Record/ įtraukė savo jungtinę rezoliuciją, kurioje birželio 15 d. paskelbiama "Pabaltijo Laisvės Diena".

REMKIME SAVO TAUTĄ

MES, kaip PASAULIO JAUNIMAS, bandome surinkti MILIJONĄ PARAŠŲ, kurie padėtų išlaisvinti kun. SVARINSKĄ ir kun. TAMKEVIČIŲ. Tuos parašus siųsime į Maskvą įrodyti sovietams, kad jaunimas žino, jog šie kunigai buvo neteisingai nuteisti.

MES SKATINAME JAUNIMĄ PRISIDĖTI PRIE ŠIO DARBO. Įsigyti peticijas ir daugiau informacijos bei patarimų, kaip vykdyti parašų rinkimą, kreipkitės į Lietuvos Laisvinimo Lygą,

Box 1
7101 West 80-th St.
LOS ANGELES, CA 90045
USA

Jis taip pat pabrėžė, kad Kubos skola Sovietams apie \$14 milijonų vertės buvusi "automatiškai pertvarkyta" ir 10 ar 15 metų nebus reikalaujami procentai. /Tik reikės savo galvas kloti už Sovietų ekspansiją Afrikoje ar dar kur kitur... Red./
Atrodytų, nėra ko dejuoti, jeigu jau tiek laiko gyvena pažangioje sistemoje ir yra globojama pažengusiųjų. Tegul tad savo ribose, nesi-
verždami į svetimus kraštus, džiaugiasi to pažangumo privalumais. Gal tokių ir būtų, jeigu Sovietai vykdytų tą pažangą savo krašte ir atitrauktų kariuomenes iš okupuotųjų kraštų. Kaip greitai tuomet jų skolos sumažėtų!...

IZRAELIS NORI KALBETIS TIESIGIGINIAI DEL TAIKOS

Iš Jeruzalės pranešama, kad Izraelio ministras Shimon Peres patiekė planą tiesioginėms deryboms su Jordanu ir Palestiniečiais 3-jų mėnesių laikotarpyje dėl Viduriniųjų Rytų taikos, remiant Jungtines Tautoms.

Sh. Peres mano, kad derybose turėtų dalyvauti ir JAV. Palestiniečiai delegatai turėtų reprezentuoti arabus gyventojus iš Izraelio okupuotųjų-Vakarų Kranto ir Gazos sričių.

Izraelio vyriausybė jau atmetė anksčiau siūlytą dalyvavimą atotavų iš Palestinos Nacionalinės Tarybos, Palestiniečių Egzilinio Parlamento bei Palestinos Išlaisvinimo Organizacijos/PLO/.

KULTŪROS KOMISIJOS VEIKLOS SANTRAUKA

KLB KULTŪROS KOMISIJA sudaro: pirm.-Rasa KURIENĖ, dr. Judita ČUPLINSKIENĖ, Valteris DAUGINIS, Danguolė JUOZAPAVIČIUTĖ, Irena LUKOŠEVIČIENĖ, Kazimieras MANGLICAS, Angelika SUNGAILIENĖ, muz. Dalia VISKONTIENĖ ir Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovė Nijolė VYTAITĖ.

Kanados lietuvių kultūrinė veikla yra labai plati ir išsišakojusi. Didelis skaičius organizacijų, vienetų ir asmenų rūpinasi skirtingomis sritimis, puoselėdami ir išlaikydami lietuvių kultūros šakas: meną, dainą, muziką, šokl, kalbą ir tradicijas.

Kultūros komisija stengiasi palaikyti ryšius su apylinkių valdybomis, kultūriniais vienetais ir skirtingų sričių specialistais ir žinovais; ji informuoja kitų kraštų kultūrinės institucijas apie savo tikslus ir užsimojimus, kiek sąlygos leidžia, įsijungdama į pasaulinę lietuvių kultūrinę veiklą; Kultūros komisija vykdo KLB Krašto Tarybos Suvažiavimų nutarimus, koordinuoja kanados kultūrinę veiklą, stengdamasi finansiniai ir idėjiniai padėti visoms kultūrinėms apraiškoms.

Šioje santraukoje pristatome Kultūros komisijos konkrečius darbus ir projektus.

ILGALAIKIAI PROJEKTAI

Isteigti Toronte Kanados Lietuvių Archyvą: šiuo reikalu rūpinasi Danguolė Juozapavičiūtė ir jos specialiai sudaryta komisija. Archyvo klausimas yra gerokai įpusėjęs: aplankyti kiti archyvai ir užmegsti ryšiai su specialistais; sudarytas medžiagos rinkimo planas; susirūšėjama su apylinkių valdybomis, informuojama spauda; gauti pasižadėjimai dėl lėšų ir ieškoma atitinkama patalpa.

Išleisti kanados Lietuvių Istoriją: užmegsti ryšiai su lietuvišiais istorikais paruošti medžiagai rinkti planą. Šiam projektui vykdyti bus artimai bendradarbiaujama su Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga ir pasinaudojama Kanados Valdžios finansine parama bei vasaros darbų projektais studentams.

Atstovauti lietuviams EXPO 86 Pasaulinėje Parodoje Vancouveryje: siųsti Toronto Ansamblį GINTARĄ ir Montreale Tautodailės parodą VIVORYKŠTĘ į Vancouverį dalyvauti EXPO 86. Šie vienetai aplankytų Vakarų Kanados apylinkes.

Atstovauti lietuviams 1986 CBC Etninių Chorų Konkurse: finansuoti kanadiečio lietuvių muziko-kompozitoriaus veiklą, kurį išpildytų Toronto VOLUNGĖS mišrus choras CBC Dainos Konkurse.

TRUMPALAIKIAI- KASMETINIAI PROJEKTAI:

Kultūrininko-Visuomenininko premija: kasmet skiriama premija nusipelnusiam lietuviui kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje. Šią premiją yra gavę: Režisiorė Elena Kudabienė, a. a. mokytojas Antanas Rinkūnas, a. a. KLB Krašto Valdybos pirmininkas Jonas R. Simanavičius, muz. Vaclovas Verikaitis.

KLB KULTŪROS KOMISIJA. Iš kairės: Danguolė JUOZAPAVIČIUTĖ, Angelika SUNGAILIENĖ, Dalia VISKONTIENĖ, Rasa KURIENĖ, Judita ČUPLINSKIENĖ, Irena LUKOŠEVIČIENĖ ir Kazys MANGLICAS. Nuotraukoje trūksta Valterio DAUGINIO ir Kanados Liet. Jaunimo Sąjungos atstovės Nijolės VYTAITĖS.

Nuotr. Stepo Varankos

• SENATORIUS Paul YUZIK ir pasikeitus Kanados vyriausybei, lieka patarėju Multikultūrizmo reikalams. Metiniame susirinkime jis jau 8-tą kartą buvo perrinktas atstovu į NATO /Žemiau- Senato Biuletenio apie jį pateiktos žinios/.

SENATOR YUZIK CONTINUES ACTIVITIES UNDER NEW GOVERNMENT

Ottawa. The Federal election of Sept. 4 has drastically changed the complexion of the Canadian Parliament. After 17 years of Liberal administration under Pierre Trudeau, the House of Commons now has an overwhelming majority of Progressive Conservatives; 211 out of 282, led by Prime Minister Brian Mulroney.

However, in the Senate, the appointed body it is the reverse. There are only 22 P.C.'s, 77 Liberals form a large majority and there are 5 vacancies. The Government Leader in the Upper House is Senator Duff Roblin, former Premier of Manitoba.

Senator Paul Yuzik, P.C., of Fort Garry (Winnipeg), Manitoba, a retired professor, an author of several books and a community leader, regarded as the "Father of Multiculturalism", is now on the government side. His address on the Speech from the Throne, delivered on November 21, dealt with the new directions for multiculturalism in Canada.

Yuzik's main thrust is in multiculturalism, human rights and national defence. He is an adviser to the Hon. Jack Murta, Minister of State for Multiculturalism who represents Manitoba.

At the annual meeting of Canadian NATO Parliamentary Ass'n on November 29, Yuzik was reelected vice-chairman for the 8-th year. He has been a delegate to the North Atlantic Assembly since 1973, in which for 4 years he was rapporteur of the Sub-Committee on the Free Flow of Information & People, of which he was a Founder, and editor of The Bulletin.

Yuzik is continuing as member of the steering committee of the Special Senate Committee on National Defence. He has been active in the production of 2 important reports: Manpower in Canada's Armed Forces, 1982, and Canada's Maritime Defence, 1983. The third report, Canada's Territorial Air Defence will make its appearance early in 1985.

Yuzik is also active in other parliamentary associations. He is vice-chairman of the Canada-Japan Parliamentary Association. He continues as a leading member of the sponsoring Committee of Baltic Evening of which he was a founder and chairman for several years.

Jaunimo premijos: penkios kasmetinės premijos skiriamos jaunimui tarp 16 ir 30 metų amžiaus, pasireiškusiame savo apylinkėje kultūrinėje veikloje, iškeliant Lietuvos vardą savųjų ir svetimųjų tarpe. Šias premijas stengiamasi skirti visose apylinkėse.

Video-juostelių įrašymas: Kultūros komisija įrašo įdomius kultūrinius pasirodymus į video-juosteles, kad juos įamžintų ir, kad atitulusios, mažos lietuvių apylinkės galėtų jomis pasinaudoti.

Skirtingų sričių seminarų ruošia: Kultūrinės Veiklos Seminaras yra pirmasis tokio pobūdžio įvykis šiai kultūros komisijai. Tikimasi suruošti daugiau tokių suvažiavimų, kursų, svarstybų skirtingose lietuvių kultūros srityse.

Savo veiklai Kultūros komisija susilaukia lėšų pagrindinai iš Kanados Lietuvių Fondo ir paskirų mūsų lietuvių visuomenės finansinių institucijų. Tenka prašyti paramos iš valdžios specialioms projektams.

Kanados Lietuvių Bendruomenės Kultūros Komisija

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail, Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.O.
H8P 1C4.

Metinė prenumeratos kaina \$ 18.00
Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

MŪSŲ PARTIZANAI

/IŠ TRAUKA IŠ Juozo DAUMANTO knygos PARTIZANAI III-iosios laidos, kuri neseniai išėjo iš spaudos /

Greit ant stalo atsirado moterų pagamintas valgis. Susodinę į tarpus merginas ir šeimininkus, gurkšnodami stipriąją, užkandžiavom. Po paskutinių pergyvenimų mūsų palydovai šioje šeimoje jautėsi gana laimingi. Užmiršę kasdieninius rūpesčius, jie mokėjo šį vakarą ir simpatijoms šypsotis.

Po pusantros valandos mes jau vėl bridom per nakties tamsą. Išsidėstę dviguba vora, atgautomis jėgomis traukėme pirmyn. Pakeliui buvo ramu. Niekieno netrukdomi, per kelias valandas priartėjom prie Karvelio būstinės. Tik žygiuodami tiesiai per laukus, buvome tiek tiek nutolę į kairę. Norėdami susiorientuoti vietoje, užsukom pas pasitaikiusį ūkininką. Patyrėm, kad vos nepraėjom reikiamos vietos. Dienos metu čia buvo siautę didelis skaičius rusų, kurie ieškoję kažkokių "desantininkų". Nors jau nuo sienos iki čia buvo apie 30 kilometrų, bet po tokio pranešimo, sustiprinome akylumą, nes kiekvienu momentu galėjome susitikti su pasaluojančiais bolševikais.

Vos palikę lankytą kiemą, kiek kairiau nuo tos vietos, kurią norėjom pasiekti, už poros kilometrų išgirdom serijas šūvių. Po jų ėjo keletas raketų. Tas mūsų budrumą dar padidino. Galvojom, kad Karvelio vyrai susidūrė su bolševikais. Mūsų spėjimai, kad apylinkėje ir šiandien esama pasaluojančių rusų dalinių, pasitvirtino. Stumbras pradėjo abejoti, ar iš viso šiandien apsimoka eiti į būstinę, nes, jei ten susidurtume su bolševikais, tikrai nebūtų kur pasidėti, kai jau aušo diena. Tačiau pasitikėdami mus lydintia laime, dar sustiprinę atsargumą, apsisprendėm rizikuoti. Negi kiekvienam žingsnyje gulės ivanai?

ENKAVEDISTŲ TALKININKAI – VAGILIAI

Nužygiavę kilometrą, netikėtai pastebėjom mums skersai kelią kertančius du siluetus. Matydami, kad tai esama tik dviejų asmenų, norėjau leisti jiems praeiti bet Stumbras jau buvo per daug arti ir paklausė, kas eina.

Vos Stumbrui prabilus, abu siluetai staigiai nėrė po krūmu. Tuo pačiu momentu subraškėjo mūsų užvedami ginklai. Mums supant krūmus, iš jų išlindo du pakeltomis rankomis civiliai. Pasirodė, tai būta vagių, kurie eidami "kraustyti" kaimyno, netikėtai susidūrė su mumis. Stumbrui ir Rudaičiui jiedu buvo pažįstami ir žinomi savo rankų ilgumu. Abu vagiliai dar bandė aiškinti, kad eina ieškoti paklydusios karvės, bet Rudaičiui ištraukus iš po krūmo maišus, abu sumišo ir puolė po Stumbro kojoms, prašė dovanoti, prisiekinėdami daugiau to nedaryti. Šis pagrasinęs sušaudyti, jei dar kartą juos pagaus, įsakė skubiai, neatsigręžiant, eiti.

Dėl šio susidūrimo turėjome pakeisti kryptį ir slėpti pėdsaką, nes vagiliai (neseniai atkelti iš Lenkijos), galėjo turėti savo amatui gan artimą ir antrą specialybę – būti bolševikų sekliais. Juo labiau, kad šiuo metu apylinkėje siautė rusai. Del to iš čia pradingstant reikėjo griebtis visų atsargumo priemonių. Tai pasiekėm, padarę keletą zigzagų. Bet prileidom taip pat, kad jie, gal ir nieko bendro neturi su bolševikais, o tik naudodamiesi bolševikų siautimu, manė, kad partizanai negalėjo kaimuose patruliuoti, tikėjosi pasiplešti.

BOLŠEVIKŲ KOJOS VIRŠUM MŪSŲ GALVŲ

Pagaliau pasiekėm ir kuopos vado būstinę. Keturiuose patogiai išsidėstę, o du nuėjo pasižvilgti. Po kelių minučių mus iš "apgulimo" atleido atėję kovotojai. Ateitis ir Saulė, kurie ligi švintant liko stebėti apylinkes. Buvom atsargūs, nes rusai prašvitus galėjo kur nors aptikti mūsų pėdsakus.

Būstinėje radom neseniai parėjusį Ungurį, kuris dalyvavo mūsų girdėtame susisaudyme. Jie trys: apygardos rikiuotės skyriaus viršininkas Rymantas, kuopos vadas Karvelis ir jis užlipom ant pasaluojančių rusų. Dėl to jie pakrikę. Karvelis buvo sužeistas. Apie Rymantą jis nieko negalys pasakyti. Jis laimingai paspruko.

Čia vyrai jau žinojo, kad pereitą naktį prie sienos sukeltas triukšmas buvo ne kieno nors kito, bet tik mūsų. Gi iš rusų siautimo ieškant "desanto", jiems buvo aišku, kad mes išsprukom laimingai.

Atsirado būstinėje ir Rymantas. Švintant buvo nuimti ir žvilgai, kurie nieko įtartino nebuvo pastebėję. Stabo slėptuvė buvo vidutinio dydžio ir saugumo, rengta penkiems vyrams. Šiuo kartu joje buvome apie keturiolika asmenų. Kiekvienu momentu buvome pasiruošę netikėtumams – būti užpultiems. Todėl vos prašvitus, pro slapta angą visi sulindome po žeme. Bunkeris buvo maždaug 1.3 metro aukščio, dviejų metrų pločio ir trijų metrų ilgio. Priekinėje dalyje buvo stovai ginklams, toliau sukalti narai guoliams. Aplink ant lentynų buvo kanceliarijos reikmenys – rašo-

ma mašinėlė, bylos, įvairūs popieriai ir kitos smulkmenos. Ties viduriu narų kabojo kryžius ir vytis.

Penkiems čia vietos buvo pakankamai, bet keturiolikai gana ankšta. Visi išsirengėm, palikdami vien su skalbiniais, ir sutūpėm vienas prie kito, sausakimšai užpildydami visą slėptuvę.

Apie dešimtą valandą gavom pranešimą, kad apylinkėje pilna rusų. Du būriai raitų ir pėsčiųjų su šunimis artėjo prie mūsų sodybos. Atrodė, kad šią vietą jie buvo įtarę.

Išgirdę tokias žinias, pirmiausia suraminom šeimininkę, kad savo laikysena mūsų neišduotų. Po to pasiruošėm ką daryti, jei atrastų slėptuvę. Nors ir vienas marškiniai, visi apsijuosėm diržais, pasiruošėm granatas ir pasiskirstėm ginklais. Du su paruoštomis priestankinėmis granatomis paskyrėm prie angos. Visiems buvo uždrausta rūkyti, kalbėti, judėti.

Gintis slėptuvėje buvo neįmanoma, bet jei jau kartais užtikty, reiktų brautis pro angą ir granatomis apvalius arčiau esantį plotą, bandyti veržtis pro apsupimo žiedus. Keturiolika vyrų jautėmės stipriai dalinių, reikėjo tik pasisiekimo daugumai išsiveržti gyviems iš bunkerio. Po kurio laiko pajutom, kad trūksta oro, užgeso ligi šiol degusi lempa. Vis dažniau kvėpavom. Įsitempimas augo kas minutę. Nuotaikai atgauti pamiršome įspėjimą nekalbėti ir pradėjom perkratinėti sąžines, ar visi suspėjome atsisveikinti su savo dukromis ar pačiomis. Kuopos raštininkas nuolat prašė, kad tylėtume, nes jis turėjo po savim pasėdęs pluoštą popierių ir per triukšmą negalėjo gerai orientuotis, kada pribėgs laikas juos sunaikinti. Buvo paskutiniai įsakymai, instrukcijos, partizanų auklėjamojo pobūdžio konspektai ir kt.

Staiga kieme sulijo šuo. Viršum mūsų galvų pradundėjo keliolikos vyrų žingsniai. "Svečiai" jau buvo čia. Slėptuvėje vėl įsiviespatavo mirtina tylą. Prie pirmos šeimininkas rusiškai barėsi su atvykėliais. Po dešimties minučių viskas nutilo, net ir šunies nustojo dūkę.

Mums vis labiau ir labiau stigo oro. Pavojaus atveju visos skylės, skirtos vėdinimui, buvo užkimštos.

Tik po trijų valandų tokio bjauraus laukimo išgirdome besitartinančius vieno žmogaus žingsnius. Iš sutartų signalu pažinom šeimininkę. Ateitis pravėrė angą, kurioje pasirodė besišypsantis moters veidas.

Išgėrė iš po perindos vištos kiaušinius ir iškeblino vis toliau. Tur būt jau traukiasi iš mūsų apylinkių. Gaspadorių vertė, kad duotų valgyti, bet tas su jais bartis moka... – kalbėjo šeimininkė.

Slegianti nuotaika bėmatant atslūgo. Pro atvirą angą godžiai gaudėme į vidų besiskverbiantį orą. Trys išlindo visai iš slėptuvės. Vėl užsidegė lempa. Visi buvome šlapi.

Tuoju pasirodė ir šeimininkas, pranešdamas, kad vieškeliai dar traukia didelis naujas emgriebistų būrys, tačiau savo būstinių link. Matyt, arba tikėjosi jau apylinkes išvalę, arba žada pavakarėn kitais pakeisti. Po valandos bandėm ir mes išlįsti į lauką. Kiek užkandę, mėginom primigti.

PERSEKIOJAMI, BET VISTIEK SU DAINA

Iki vakaro apylinkėje buvo ramu. Keli šimtai siautusių bolševikų pasitraukė į savo nuolatinės būstines. Nesulaukdam Karvelio, Rymantas, Rimvydas, Stumbras, Kėkštas ir aš nutarėm iškelti į Paneriu slėptuvę. Kelionei vadovauti apsiėmė Rymantas.

Nepažindami tiksliai vietų, traukėm tiesiog per laukus, vadovaudamiesi kompasu ir žemėlapiu. Pusantros valandos prieš auštant pasiekėm savo tikslą. Čia buvom ypatingai atsargūs, nes ši slėptuvė jau buvo gana sena ir galėjo būti išsifruota. Paskutinius du šimtus metrų prišliaužėm gulom. Pasiekę sodybą, išlandžiojom apie trobas, kad jose nebūtų pasislėpusių bolševikų, nes paskutiniu laiku pasitaikydavo, kad bolševikų dalinys įtaisydavo sodyboje be šeimininko žinios ir išsislapstę laukdavo partizanų pasirodant. Atsitikdavo, kad emgriebistai įsikasdavo į šieno ar šiaudų kūgius ir gyvendavo kelias paras. Nakčia laukdavo atvykstant partizanų, o dieną bandydavo suvokti šeimininko nuotaikas. Slėptuvėje radom ir Karvelį, kuris buvo sužeistas į dešinę ranką. Be jo, radom ir Vytauto rinktinės rikiuotės skyriaus viršininką Skydą.

Ši diena mums buvo daug malonesnė, negu vakarykščia. Beisidalinant įspūdžiais nė nepajutom, kaip valanda ginė valandą. Čia ir pamiegoti galėjome ramiai, nes siautimų šiandien apylinkėje nepastebėta. Rymantas, Rimvydas ir Karvelis dažnai mūsų ausis žavėjo puikiai sudainuojamomis partizanų dainomis. Čia pirmą kartą man teko išgirsti naujai gimusią dainą:

BAISUSIS BIRŽELIS IR SOVIETŲ RUSIJA

Kai Sovietų Rusija 1940 metais BIRŽELIO 15 d. klas-tingai užpuolė už save daug kartų mažesnę Lietuvą, tai ir tais laikais buvo smarkiai susirūpinusi, kaip į tai reaguos laisvasis pasaulis. Kad tikrai taip buvo, aiškiai liudija jų sukurtas begalinis melas, jog Lietuva pati prisijungė prie "kitų sovietinių respublikų". Jei taip nebūtų, tai kam tokiai galingai valstybei kaip Sov. Rusija, reikėjo imtis šitokio masto absurdiško melo?

Dabar nuo to BAIŠIOJO BIRŽELIO gėdingos tragedijos praėjo 44 metai ir iki šiol atrodo, kad laisvasis pasaulis šį reikalą visai pamiršo – didžiausiam sovietų pasitenkinimui. Pasirodo, kad taip nėra. Keliais pastaraisiais metais Lietuvos ir kitų Baltijos tautų žiaurus likimas pradeda vis labiau išeiti į dienos šviesą. Pradedą atgulti laisvos Europos i-

dėja. Pasirodo, kad šiaurės Atlanto Valstybių Sąjunga – NATO – negali apsieiti be aiškios ideologijos, kuri jungtų 16 NATO valstybių vienam tikslui. Ta ideologija yra – laisva Europa.

Generolas B. Rodgers, NATO karinių pajėgų viršininkas pareiškė, kam reikalinga ta ideologija: "Jeigu karas būtų pradėtas rytoj, tai 90% pėstininkų bei 3/4 oro ir jūrų pajėgų būtų sudaryta grynai iš europiečių karių" /U.S. News & World Report, Oct. 1, 1984/.

Šitie visi europiečiai kariniai – paaikšino generolas – kovotų daug galingiau už visų Europos tautų laisvę, negu kad už keletą tautų. Tai yra tiesa, nes dabartiniai 16-os tautybių ir kalbų kariai yra ugdomi kovoti taip narsiai ir pasižventusiai už kiekvienos tautos laisvę, kaip už savos. Kitaip tų skirtingų karių negalima būtų su-

- Gegutėle, ši metelį
Tu anksčiau pas mus parlėk.
Apraudoki mūs vargelį,
Našlaitėliams mums padėk.

Bet parlėkus nepažinsi
Tu šalelės Lietuvos,
Neatrasai tos šakelės,
Kur kadaise kukavai.

Čia jau viskas sunaikinta,
Riogso akmens ir stuobriai.
Miestai, kaimai sudeginti,
Likę vie tik pamatai.

Tūkstančiai lavonų pūva,
Vėjas kaukia ant laukų,
Rauda saulė ir mėnulis –
Gaila žmonių išvežtų.

Čia motulė rankas laužė,
Išleisdama sūnelius,
Čia sesulės gailiai verkė,
Lydėdamos brolelius.

Tie upeliai ir šaltiniai
Kraujo rožėm pražydės.
Ach, Lietuva, motinėle,
Ar ilgai kentėt reikės...

Pietų Srities partizanų vadovai ir palydovai vyksta į sąskrydį.

mentuoti į vieną karinį masivą.

Tai generolas B. Rodgers užakcentavo 1984 metais, o šiais 1985 m. visas šis reikalas yra dar toliau pažengęs. Vakarų Vokietija jau tvirtai padavė rankas visom Europos tautom. Tuo pačiu dabar jau V. Vokietija patampa vadove būsimai sujungtai Vokietijai.

Prez. R. Reagan'as nekarta yra užakcentavęs nesuskaldytos, bet sujungtos Europos ateitį. Aišku, kad į sujungtos Europos sąvoką įeina ir Baltijos kraštai, o jų tarpe ir mūsų tėvynė Lietuva. Taigi, pasisakymas yra nepaprastai stiprus. Jis reiškia, kad Sovietinė Rusija norės ar ne, vistiek, laikui atėjus, turės išeiti iš jų pavergtų Europos valstybių. Reiškia, kad iš sovietų svajonių įkurti Europoje savo kolonijas nieko neišeis. Šį pareiškimą ne žodžiais, bet vykdomais planais sako ne fiktyvinė, bet dabar jau labai matoma viso laisvojo pasaulio neišsėmiamą galybę.

Žinoma, kad gyvename laikais, kada jokie ultimatumai nebeveikia. Sovietų Rusija bus "geruoju" išspausita iš pavergtųjų kraštų. Tam, o ne kam kitam ir ruošiamasi naujam moksliniam karo būdai arba populiariai kalbant, Strateginės Gynybos Iniciatyvai, arba dar populiariau suprastam "Žvaigždžių Karui". Viso to reikalo pagrinde yra diena, kada Sov. Rusijai bus parodyta aiškiai ir be jokių paslapčių, kad jos ginklai nebeveikia, nes galės būti sunaikinti ten, kur jie randasi. Mokslininkai sako, kad tai naujo metodo karas, kuris naikins ne žmones, bet ginklus.

Sovietai visa tai gerai žino, todėl bet kuriomis pastangomis nori išsivirti pavergtuose kraštuose taip, kad tie kraštai pataptų sovietiški kaip galima greitesniu laiku. Iš šios pusės yra

gerinamas gyvenimas, o iš kitos – be pasigallėjimo naikinamas tautinis susipratimas, savisaugos, religija, o skiepijamas rusicizmas. Siekiama sunaikinti ir išeivijos tautinis atsparumas. Pavergtų tautų išeivija davė Amerikai prez. Reagan'o europietišką politinį supratimą, ko pasėkoje Amerika ir pasiekė dabartinės galybės.

Jei Sovietams pasisektų tą išeivijos politinę dinamiką panaikinti ar bent neutralizuoti, tai tada jie jau galėtų laisviau atsidusti. Svarbių sprendimų laikai artėja gana greitai tempu. Sovietai dirba karštingai, ir negalima sakyti, kad nieko nepasiekia, nes pasiekia daug. Atsiranda žmonių svarbiose pozicijose, kurie silpnina laisvąjį pasaulį pataikavimu Sovietams, nors gerai žino, kad laimėję Sovietai visus sušluos į savo krepšį.

Kaip iš tikrųjų bus – niekas negali pasakyti, bet laisvasis pasaulis irgi jau yra labai susirūpinęs savo ateimi. Jungiasi į karines sąjungas, nebeatšako siekti kartu su Amerika labai brangiai kainuojančios strateginės gynybos. Sunkumų yra labai daug visiems, nes Sovietų visokeriopa reakcija irgi yra labai svarbi. Didžiausias mūsų laimėjimas yra tai, kad dabar jau laisvasis pasaulis stovi už laisvą Europą, nes įsitikino, kokius žiaurumus pavergtuose kraštuose įgyvendina Sovietai. Europa dabar jau vėl svajoja apie visų laisvų tautų bendrą ateitį. Pradedą atgyti visą Europos tautų laisvės dvasia. Jei prie šios dvasios atsiradimo yra prisidėję ir mūsų tautos BAI-SUSIS BIRŽELIS – o jis tikrai yra labai daug prisidėjęs – tai jau yra gana gerai. Tokiu būdu ir mūsų tautos kančios nebus dingusios veltui, o tokia ir yra mūsų visų viltis ir tikslas.

S. Š E T K U S

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

JALTOS AUKOS

/tęsinys/

Tie varguoliai nieko nežinojo apie politiką. Visą savo gyvenimą jie buvo stumdomi šen ir ten susimaišiusių ideologijų įvairių komanduoju, kurių ir kalbos jie dažnai ne suprato. Pav., viena nuotrauka Karo Muziejuje daug papasakotų apie tuos pasimetusiųjų vargus. Belaisvis turkistanietis stovi priešais savo pavergėjus Normandijoje. Jo dalinį galima atpažinti iš ženklo ant rankovės- išsiuvinėtas mečetės vaizdas virš kreipinio į Alachą. Jis šypsosi kaip geraširdis ir apvalus vaikas. Jis aiškiai negali suprasti, kas jam sakoma, kaip kad anksčiau nieko nesuprato vokiškai savo pulke, ar dar prieš tai- ką kalbėjo Sovietų Rusijos valdovai jo gimtajame krašte.

Reporteris George Orwell pasakojo kitą, dar patetiškesnę istoriją. Tarpe "rusų", pagautų Prancūzijoje, buvo du vyrai orientalistikos išvaizdos, kurių tautybės iš pradžių niekas negalėjo nustatyti. Galų gale, po ilgesnio apklausinėjimo paaiškėjo, kad jie buvo tibetiečiai. Bepiemenaudami, jie nuklydo į Sovietų teritoriją, buvo prirašyti į dar bo batalioną ir vokiečių paimti nelaisvėn. Naujieji jų ponai pasiuntė juos dirbti Šiaurės Afrikon ir po to į kovos dalinį Prancūzijoje. Čia jie pasidavė britų nelaisvėn. Per tą visą laiką jie negalėjo su nieku susikalbėti, tik vienas su kitu, nes jie mokėjo tik tibetietiška.

Po mėnesio nuo "D-Day" Britanijoje buvo 1.200 rusų belaisvių. Ką su jais daryti, pasidarė aktualu, nes jų skaičius augo... Jie atrodo rezignavę prieš likimą, kuris jau seniai buvo iš jų gyvenimo pašalinęs bet kokią pasirinkimo galimybę. Daugelis galvojo, kad po tarnybos vokiečių kariuomenėje, jeigu ir jėga priversti, jie būtų traktuojami rusų kaip lo išdavikais ir tikriausia sušaudyti arba ištremti Sibirą.

Tuomet pasirodė nuoširdžiausias jų užtarėjas lordas Selborne- krikščionišką pažiūrą ir aukštų principų asmuo. Jis juto netrukus įvyksiančio kriminalo baisumus. Jis rašė Britanijos ministeriui pirmininkui, kad tuo metu jokio nutarimo siųsti nežmoniškam likimui rusų belaisvius, nedaryti. Jis sugestijonavo, kad "vardan žmoniškumo, mes patys turėkime laisvas rankas, ką daryti po karo su tais nelaimingaisiais rusų belaisviais. Jeigu jų skaičius būtų perdidelis- nebūtų sunku juos absorbuoti kokiam mažiau apgyventame krašte pasaulyje". Laiškas pasiekė min. p-ką W. Churchill'į ir A. Eden'ą.

Ypatingai Eden'as patiekė argumentus, kad "mes tikrai nenorime visam laikui apsunkinti su tais gausiais žmonėmis ir jeigu jų negrąžintume, turim nutarti, ką daryti su jais čia ir Vid. Rytuose". Savo raštą jis baigė tokiomis išvadomis: "... Jeigu sovietams reikalaujant, atsisakytu- me grąžinti jų belaisvius, galėtų kilti didelis neramumas. To mes neturime teisės daryti, ir jie niekuomet ne-supras mūsų humanitarinių motyvų žinodami, kad jų belaisviai kitaip traktuojame, negu kiti Alijantai. Sukelsime juose didžiausią įtarimą- nepasitikėjimą.... Mūsų pačių belaisvių padėtis Vokietijoje ir Lenkijoje, kurie labai galimas dalykas, būtų rusams artėjant, paleisti, yra labai svarbiai surištas su minimu klausimu. Yra be galo svarbu, kad jie būtų gerai aprūpinti ir mums grąžinti, kaip galima greičiau. Dėl to mes turime pasikliauti gera Sovietų valia ir jei darysim sunkumų grąžinti jiems jų pačių žmones, esu tikras, tai sukels mums nepalankių reakcijų grąžinant mūsų belaisvius..." "...Dėl tų priežasčių

Laiškas Amerikos Darbininkams

A natoli M A R Č E N K O

/pabaiga/

Ar gali šeima pragyventi iš 160 rublių į mėnesį algos? Už tą sumą galima įsigyti pusantro pakenčiamo kostiumo, arba trečdali nespaltvoto televizoriaus, arba bilietą ten ir atgal iš Čunos į Maskvą, arba dvi mažo automobiluko Moskvič padangas, arba dar: 3-5 žieminius patalius vaikams.

Mėšos kilogramas krautuvėje kainuoja 2 rublius. Džiovinų vaisių kompotui kilogramas- rublį ir šešias dešimt kapeikų. Pienas- 28 kap. litras. Kiaušiniai tarp 90 k. iki 1.30 už tuziną. Sviestas- 3 rb. 40 kap. kilogramas. Bet dažniausiai krautuvėse viso to nėra. Perkant tai pasievatininkus, reikia mokėti dvigubai...

Iš to galite spręsti patys... Pas mus nėra nedarbo, bet vidutinis darbininko uždarbis yra neabejotinai mažesnis už jūsų bedarbio pašalpą.

Sakoma, kad pas mus yra žemiausias pasaulyje butų kainos: nuoma sudaranti 1/8 ar 1/9 vidutinio uždarbio sumos. Vienas mano pažįstamas moka už savo butą 17 rubl. į mėnesį Jis, žmona, dvi dukterys, kurios dirba ir sūnus gimnazistas gyvena butuke, susidedančiame iš dviejų šalia esančių kambarių /12 kv. m ir 16 kv. metrų/, mažyčio koridorėlio /vos galima praeiti/, maždaug tokios pat mažytės virtuvėlės ir vonios kambario su tualetu/. Jo pastate yra šie patogumai: ventrinis šildymas, šiltas ir šaltas vanduo, kanalizacija. Mūsųose tai pats patogumo maksimumas.

Apytikriai ketvirtadalis Čunos gyventojų gyvena tokio tipo pastatuose. Pusė miesto pastatų- šešiolikos butų dviaukščiai- neturi nė vieno tų patogumų. Tenai yra bendros išvietės- šaltos, lentinės pašiušės kieme. Vandeniui- pompa gatvėje. Šildomasi pečiais. Likusieji miesto gyventojai gyvena nuosavuose arba valdiškuose namuose be jokių patogumų, savaime aišku. Dažnai nepravestas net vandentiekis. Yra šulinys su rankena už kelių šimtų metrų nuo namų. Mūsųose nėra aptarties, kas laikytina netikusia gyventi lūšna. Jei žmonės įsikuria, vadinasi, tinka! Štai ką mums pranašauja būsiant 21-mame šimtmetyje: "Dešimtajame plane numatoma paleisti apyvarton virš 60 % viskuo aprūpintų butų su šildymu, vandentiekio ir kanalizacija". Tai ištrauka iš Čunos rajono vykdomojo komiteto pirmininko G. M. Krivenkos pranešimo /Komunisto kelias, 1977 rugpjūčio mėn. 28 d./.

Tai reiškia, kad likusiems 40% teks ir toliau naudotis 1985. VI.13

esu įsitikinęs, kad jei Sovietai nori tuos žmones parsigabenti ir įjungti į savo dalinius, turime sutikti juos grąžinti iš čia ir iš Vid. Rytų, išgavus rusų pasižadėjimą dėl jų saugaus transporto ir apsaugos nuo vokiečių keršto".

Šie motyvai buvo, aišku, gyvybinio svarbumo. Jokia britų vyriausybė negalėjo lengvai rizikuoti, kad išdavoje Sovietai sulaukytų belaisvių grąžinimą ir kiekvienas veiksmas, kuris galėtų rimtai apgadinti britų ir Sovietų sandėrį, kritiškoje karo eigoje būtų labai pavojinga. Užsienio Reikalų Įstaiga buvo įtikėjusi galimais pavojais, jeigu nesutiktų pilnai su Sovietų norais. Taip pat, kaip dažnai atsitinka, bandė save ir kitus įtikinti, kad toks ėjimas netik politiška paveikis, bet ir moraliai pateisinamas.

Kai tik susidarė sąlygos laivais gabenti belaisvius į Sovietų Rusiją, britų Karo Kabinetas davė sutikimą, ir Karo Įstaiga pradėjo organizuoti išvykimui rusų karo belaisvius, išblaškytus po stovyklas Yorkshire srityje. Tai buvo nemenkas uždavinys, nes tūkstančiai nuskurusių belaisvių turėjo būti aprūpinti apranga, tinkama žvaram klimatui, kuris juos pasitiks plaukiant per šiaurės jūras ir atvykus į Rusiją žiemai artėjant.

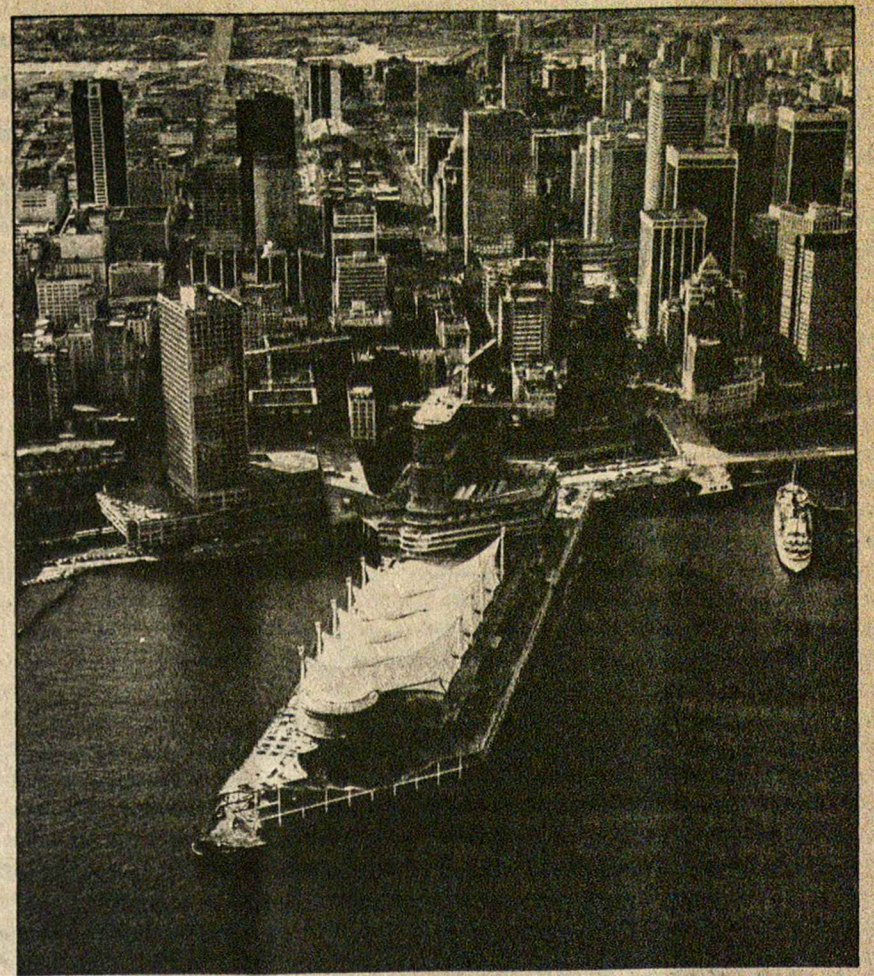
Besirūpinant, kad tie keliauninkai gautų kaip galima geresnę priežiūrą po bausių pergyvenimų nacių rankose, Karjuomenės Aprangos ir Sandėlių viršininkas /M.D. Sieff/ patvarkė, kad būtų gauta tūkstančiai vilnonių švarkų, ilgų apatinių kelnų, kojinių, paltų, čebatų, šepetų plaukams, muilo, ir t. t., kuriuos būtų galima išdalinti prieš išvykstant. Buvo net parodymas pakeisti nunešiotus viršutinius ar sulopytas perdažytas vokiečių uniformas, kurias dėvėjo belaisviai. /Vėliau matysime, kas atsitiko su ta visa, nemažai kainavusia apranga ir asmeniškais reikmenimis/.

Pirmoje siuntoje buvo 10.220 belaisvių, grąžinamų Sovietų Sąjungon. Rūbai ir asmeniški priedai buvo išdalinti, ir vyrai turėjo apieisti stovyklą spalio 29 d. Gen Vasiljev'as, Sovietų atstovas, patvirtinęs sutikimą, kaip bus tvarkomasi su dar pasilikusiais belaisviais, paklausė susirūpinusiai apie belaisvių rūbų stovį. Jam buvo patvirtinta dėl jų tinkamumo ir susirinkusieji posėdinį išsiskirstė užkandžiui /majoro W. Thompson'o liudijimas/.

Gen. Vasiljev'as aptariamas jį pažinojusių, kaip pažymėtinas snobas/be to, išvaizda priminusi žiurkę/, - kartą balsiai prasiitarė: "Tik pagalyok: aš kadaise kapitonas caro dragūnų pulke, galia kaip lygus būti priimtas į Londono Kavalerijos Klubą!"

Rusų belaisvių grąžinimo pasirošimo pradžioje, britų atsakingieji pasiteiravo Vasiljev'o: "Kas reikėtų daryti su Sovietų piliečiais, kurie nenori būti grąžinami?" Brigadierius Firebrace nelabai norėjo, kad britų kariai būtų įpinti į ši nemalonų reikalą ir pasiūlė, kad Vasiljev'as parūpintų Sovietų karininkų saugoti transportą. Bet Vasiljev'as tuoj pat primygtinai reikalavo, kad britų daliniai būtų paskirti tikrinti, kad joks belaisvis nebėgėtų pakeliui į uostą. Kadangi Vasiljev'ą rėmė visuose reikalavimuose Užsienio Reikalų Įstaiga, Firebrace neturėjo pasirinkimo, tik sutikti.

Tą pačią dieną stovyklos komendantas gavo atsargų įspėjimą: "Yra galimybė, kad kairie rusų piliečiai nenorės išvykti iš Anglijos ir galėtų bandyti pabėgti... parūpinkite sargybinių traukiniams iki uosto, bet sargybiniai- pakartoju- privalo nenaudoti ginklų, išskyrus savignos

CANADA PLACE, Kanados Pavilionas Expo 86 įspūdingai atrodanti struktūra Vancouver'io peizaže.

atveju. Palikit pakankamai traukinių palydovų uoste iki laivai pradės plaukti, kad būtų sulauktytas bandymas pabėgti uoste. Tai turi būti atlikta kaip galima neįžymiau".

Spalio 31 d. laivai išplaukė iš Liverpool'io į Murmanską. Rusų vyrų belaisvių buvo 10.139. Taip pat, saugojant diskretiškai "neįžymiai" apginkluotiems britų sargybiniams, į laivus buvo įsodinta 30 moterų ir 44 vaikai. Jie visi turėjo atvykti į šiaurinę Rusiją pačiu laiku švęsti Revoliucijos šūkaktuves.

Sovietų žinių agentūra TASS programa lapkričio 14 d. jausmingai pranešė apie dviejų išlaisvintų belaisvių transportų atvykimą:

"Jie buvo šiltai sutikti Liaudies Komisarų Tarybos Sovietų Piliečių Repatriacijos iš Vokietijos ir jos okupuotų kraštų Reikalams atstovų. Taip pat ir vietos valdžios bei gyventojų.

Jaudinantis vaizdas, kai Sovietų piliečiai, grįžę iš fašistų nelaisvės susitiko su darbo žmonėmis Murmanske. Įvyko spontaniškas susirinkimas. Ant sulmproviuotos platformos Sovietų piliečiai, kurie buvo prievarta išplėsti iš savo tėvynės fašistų niekšų, vienas po kito išreiškė savo gilų dėkingumą Sovietų vyriausybei ir draugui Stalinui už jų rūpestį. Vietos vyriausybės organai parodė didelį globotojiškumą repatrijavusiems. Jiems buvo suteiktas maistas ir pastogės. Sovietų piliečiai, kurie atgavo savo tėvynę, rodė nepaprastą dėmesį laimingiems įvykiams frontuose ir gyvenimui Sovietų Sąjungoje. Lapkričio 6 d. jie iš klausė Stalino kalbos. Grupėmis jie buvo išsiųsti į savo gimtines. Našlaičiai vaikai vyksta į Globos Namus".

Nepriklausomas liudininkas uždokumentavo ne tokį rožinį vaizdą:

"Lapkričio 7 d., Murmanske, aš grįžau automobiliu iš Laivyno Vyr. Štabo į Karo Uostą. Pakeliui pravažiavome pro ilgą koloną rusų repatriantų, kurie buvo vedami nuo savo transportinio laivo Scythia, saugojami ginkluotų sargybinių į stovyklą tuoj pat už miesto. Atrodė, kad jie buvo traktuojami negeriau, kaip prieš karo belaisviai. Sargybiniai buvo ginkluoti ir paskirti po vieną kiekvienam 10-15 grįžtančiųjų. Nebuvo jokio mielo sutikimo ženklo tiems grįžtančiams, kurių elegesys jų nelaimingą būklę dar labiau patvirtino. Jie visi buvo aprenkti britų uniformomis, daugiausiai nešini mažu asmenišku pakietėliu, ir tuo metu neturėjo jokių rusiškų reikmenų, ženklų, nebuvo teikiami jiems jokie patogumai" /pasirašė S. J. Creegen, majoras/. Data- 1944 m. gruodžio 2 d.

Šis pareiškimas buvo nusiųstas biragdiereiui Firebrace, kuris išsiuntė jo kopijas gen. Gepp'ui ir C. F. A. Warner, Užsienio Reikalų Įstaigai su priedais: "Šalia žinomų tvirtinimų, kad "išlaisvinti Sovietų piliečiai" traktuojami privilegijomis ir patogumais, šis liudijimas jų atvykimo į Murmanską, gali būti įdomus".

Pasižymėjęs majoro Creegeho'o raporte vietą, kur sakoma, kad belaisviai negavo rusiškų reikmenų, Geoffrey Wilson'as, atsakydamas už Warner'į, parašė pastabą: "Niekio nuostabaus, nes jie buvo tik ką apleidę britų transportą. Nė kiek nenuostabu ir ginkluotų sargybinių buvimas. Norėčiau daugiau ką sužinoti apie apie majorą Vregeen..." Gautasis raportas bendrame visų šiuo reikalu pasitenkinime, įrėžė aštrią gaidą.

Generolas Vasiljev'as buvo visiškai patenkintas ir šiltai padėkojo gen. Gepp'ui sekančiame susirinkime. Sir Alexander Cadogan'as, nuolatinis Sekretoriaus pavaduotojas Užsienio Reikalams Įstaigos, taip pat buvo patenkintas. Lapkričio 2 d. jis atsakė į Winston Churchill'io užklausimą, kodėl vėluojama su visų rusų belaisvių repatriacija: "... Mes patvarkėm reikalus, kad jie būtų grąžinti į Rusiją, ir apie 10.200 jų tik ką sulipo į mūsų parūpintus laivus. Visi, išskyrus 12, iškeliavo gana noriai ir beveik visi besispiriantys buvo jėga įsodinti į laivus. Dar liko apie 9.500 D. Britanijoje, ir juos mes išsiųsime, kai tik bus galimybė".

Praėjo tačiau dar keletą mėnesių, kol toks perplukdytas galėjo būti įvykdytas. Užsilikę Britanijoje belaisviai stengėsi geriausiai išnaudoti likusį laiką. Iš tiesų, tai buvo tiek belaisviams, tiek ir sargybiniams, savotiška ir gana nereali egzistencija stovyklose.

/b. d./
3 psl.

KULTŪRINIS PUSLAPIS

STIKLINIAI RAMENTAI

Julija Švabaitė

PREMIJUOTAS ROMANAS

STIKLINIAI RAMENTAI. Julija Švabaitė. Premijuotas romanas, atžymėtas "Draugo" dienraščio TRISDEŠIMT KETVIRTAJA premija. 264 psl. Kaina \$ 9. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Viršelį dail. Johes Karužaitės. Premijos mecenatas Juozas Kaributas iš Los Angeles.

Iki dabar ryškiai pasižymėjusi poezija ir literatūroje jaunimui, autorė patiekia pirmąjį savo romaną išvalgiai, jautriai ir kultūvuotu žodžiu patiekdama personažų pasaulį.

Iš STIKLINIAI RAMENTAI:

Atsibundu iš prisiminimų. Jie tokie švieži - tik vakar, rodos, palikome Vilnių. Ar jautėme, kad visam laikui?

Jau rytas. Pro brezentinio stogo kraštelį matau rausvėjančias lygumas ir kalnelius. Po valandėlės kitos - tik ką išlindusi iš po debesies, didelė raudona saulė vėl pasislėpė dulkėse. Nei ankstyvų vyturio giesmių, nei į laukus skubančių pjovėjų. Juk tai rugiapjūtės metas.

Pavils R o z i t i s

SKRYBĖLAITĖ

/ t e s i n y s /

Į kavutę pirmosios prisistatė Lydakienė ir Zirniėnė, abi drauge. Ema jas priėmė maloniai, stengdamasi atspėti vyro nurodymus. Ji išreiškė džiaugsmą, kad abiejų lyderių ponios laikosi kartu. Į tai, įeinant į svetainę, Lydakienė, lyg Ema pamokydama, gudriai atsakė:

- Vienodai galvojančių vyrų žmonos turi susidraugauti. Tai padaro vyrų politiką vientisą ir tikslingą. Vyrų formuoja visuomenės galvosėną, o Saeimėje sprendžia valstybės likimą, o mes turime žengti kartu su jais.

Į mus visuomenė žiūri gal daugiau negu į mūsų aukštai stovinčius vyrus. Kiekvieną menkiausią dalyką mato mummyse, ir, ką vyras atleis, to mums niekuomet nedovanotų, - ponė Zirniėnė iškalbingai kraipė savo ploną, bet tirštai nudažytą lūpą, perlamutruotu lornetu apžvelgdama Abolių svetainės įrengimą ir kritiškai įvertindama mintyse.

Pirmas viešias sekė kitų ministrų žmonos pavieniui arba kartu. Ema neturėjo laiko užimti viešias, - reikėjo priimti atvykęs. Svetainėse likusios ponios galėjo pateikti savo sprendimus laisvai ir netrukdomai. Finansų ministro žmona, drūtoka ir žilstelėjusi ponė, išreiškė savo pasigėrėjimą Emos sveikata trykstančiu veidu ir meilumu. Su ja nesutiko Zirniėnė.

"Aukštos visuomenės damai netinka atrodyti taip sveikai kaip kokiai Kuržemės ar Vidžemės ūkininkei. Moderniška moteris yra tiksliai tada įdomi, jeigu ji pritaiko visas naujoviškas kosmetikos priemones savo išvaizdai sumo - derninti. Nesaikus sveikumas modernioje visuomenėje atrodo banaliai. Jaunai moteriai pridera viešumoje rodytis išblyškusiai pailsusiai. Tada ji yra pikantiška ir įdomi".

- Pikantiška - gal būt, bet įdomi - visiškai ne. Pagal Jūsų manymą, ponė Zirniėnė, išėina, kad aš viešumoje atrodau nevalyvai? - pilną krūtinę kilnodama, atsilošė finansų ministro žmona.

- Senesnei damai yra leistina atsiriboti nuo idealaus moters tipo. Ypač tada, kai į plaukus metasi žilumas, - paaiškino maloningai Zirniėnė.

- Aš savo plaukus galiu nudažyti ir, jeigu metus pa - skaitysiu, tai mums reikės kita kalba kalbėti, - įraudusi finansų ministro žmona atsigrėžė į Zirniėnę ir būty daugiau kalbėjusi, jeigu tuo momentu nebūtų atsivėrusios durys ir nebūtų lėjusi visų laukiama ministro pirmininko žmona. Dabar visų valdančių valstybės vyrų žmonos buvo vienoje vietoje ir galėjo pradėti valšintis.

Kai visos ponios su skrybėlaitėmis lėjo į svetainę, Ema nekreipė ypatingo dėmesio. Bet kada ministro pirmininko žmona darė tą patį, Ema iš kart pastebėjo. Droviai atsiprašydama, ji išėjo į koridorių, kad duotų Bertai keletą psl.

Atrodo, lyg apmirė visa gyvybė. Tik vienur kitur pro dulkų debesį matėme besiganančius gyvulius.

O keliais judėjo pėsčių ir važiuotų virtinės. Supraktaitavę arkliai sunkiai tempė aukštai prikrautus didelius ir mažus vežimus su patalais, puodais, moterimis, vaikais ir seneliais. Medžiai papilkėję, apnešti lyg tirštos miglos sluogsniai.

Toli horizonte girdėjome duslius sprogimus, lėktuvų ūžesį.

Ką veikia dabar mamelė, tėtukas? Ar jaučia jie, kad greitai pasimatysime?

... Pas mamelę, pas tėtuką... Pas mamelę... - dainuoju aš, o pieno lašeliai ritasi Mariaus smakru; jis jau pabudęs, šypso. Dantukais skaudžiai sukanda mano krūtį. Ak, - neskauda, kad tik galėčiau jį šitaip maitinti per visą baisumą...

Mes įsitaisę sanitarinės užpakalyje, ant krūvos kariškų antklodžių. Kartais važiuojame pilnu greičiu, o kartais vos judam. Sanitarinei staiga sustojus, vienas kitas sužeistas garsiai sudejuoja; saulė jau kaitina, oras darosi tvankus, burnoje dulkų ir benzino skonis...

Aš vis dar maitinu Marių, kad tik jis būtų ramus, kad tik neverktų... Kartais Šarūnas atsisėdą šalia ir nusišypso. Jis dabar mūsų artimas draugas ir gydytojas. Veidas jo išbalęs, akys giliai įkirusios po bemiegės nakties. Dažnai jis tikrina sužeistųjų pulsą, perriša žaizdas. Retkarčiais atsidūsta, tačiau atrodo, kad jam viskas lengva pakelti.

- Turiu eiti ir gallestingosios sesers pareigas, - pasiskundžia. Visur dabar trūksta sanitarinės pagalbos.

Žinau, galėčiau ir aš padėti, juk Vilniuje abi su Halina lankėme kursus, bet kaip su Mariumi?

Ti nuleidi galvą, Tomai. Dirsteli į savo tariamai sužeistą koją. Ir į Šarūną.

- Nesijausk kaltas, - lyg atspėjęs tavo mintį, sako jis. - Kas iš to, kad paimtų tavę apkasų kasti? Nepaliktų, jei užtikty taip ramiai sanitarinėje sėdint. Būtų visiems bėdos. Tu turi išlikti! Turi parašyti apie visa tai, ką daro su mumis šie bepročiai, šios dvi baisios jegos. Rusai visvien bus sumušti, grįšime. O jūs su mažu vaiku negalėsite šitokiu metu pasilikti Vilniuje. Juk ten bus badas, ugnis, griuvėsiai. Per daug nesirodyk, nes vokiečiai gali ir ten tau įbrukti kastuvą į rankas. Rašyk. Viską užrašyk, Tomai.

Ištraukiu iš krepšelio gabalėlį dešros, sūrio, duonos. Laužiu ją, dalinames lyg per paskutinę vakarienę...

Šarūnas atneša didelį rutulį marlės, karmo ją gabalais: "Čia tavo Mariui, Magdalėnai, vystyklams..."

- Ačiū, Šarūnai, ačiū, tu toks geras mums... - paraustu, galvodama, kad štai jis ir šituo mus aprūpina...

Gerą galą pravažiavus, sanitarinė sustoja. Kelias visai užkimštas. Veltui šoferis - feldfėbelis pypsi ir keikdamasis reikalauja pasitraukti, jį praleisti: "Ar nematote, žioplai, sanitarinės kryžiaus?" Bet niekas jo neklauso. Plentų, kiek tik galima užmatyti, vos juda pėsti ir važiuoti. Prunkščia arkliai, pėstieji grūdasi vienas pro kitą, karštiligiškai skubėdami, ant pečių ir rankose nešdami savo turtą, kartais visai nepajudėda-

tą nurodymų, bet svarbiausia - kad užsidėtų naują skrybėlaitę... Ministro pirmininko žmona sėdės prie stalo su skrybėle ant galvos, o Ernestas prisakė daryti taip, kaip ji daro.

Kada Ema grįžo su krybėlaitė ant galvos, kad pakviestų aukštąsias viešias prie stalo, ji nepastebėjo, kokį netikėtumą ir nusistebėjimą sukėlė jos galvos apdangalas. Ir jeigu Ema ką nujaudė, tai ji priskaitė savo kepuraitės grožiui, nes iš tiesų ji buvo puošnesnė negu bet kurios ministrų ponios. Ir moteris moteriai daugiausiai pavydi drabužių, tą Ema gerai žinojo, nes ji pati buvo moteris. Per vaišes ji nematė ironiškų šypsenų ir gerai nesuprato ministro pirmininko žmonos linkėjimų dviprasmiškumo:

- Man yra miela pareiga pasveikinti Jus, ponė Abo - liene, vyro paaukštinto proga tarnyboje. Jis tikrai yra malonus ir draugiškas žmogus. Tik tai jums reikia pasistengti, kad nebūtumėte kliūtimi jo tolimesnei karjerai. Nuo mūsų moterų, priklauso vyro sėkmė. Supratinga moteris vyro labai gali daug padaryti, bet neišmintinga gali tapti vyro ateičiai nepašalinamu kliuviniu. Aš tikiu, kad Jūs Aboli o ateitis rūpi nemažiau kaip man. Mūsų valstybei reikalingi netikslai sąžiningi darbininkai, bet ir ap - sukrios moterys, - iškilmingai baigė ministro pirmininko žmona.

Ema nesusigaudė, kad jai reikėjo padėkoti ministro pirmininko žmonai už pasveikinimą. Užstojo nejauki tyla valandėlei, kurią pertraukė Zirniėnė.

Modernioji visuomenė apie moters vidaus dvasinį grožį sprendžia pagal jos išorinę išvaizdą. Mums nereikia žavėtis vitaminų mokslu ir dieta, kurie nėra kenksmingi, bet geriau atsigręžkime į Paryžiaus stiliaus eleganciją. Aukštas stovis ir atsakinga vieta reikalauja tinkamos išvaizdos elgsenos. Prancūzų aukštosios visuomenės moterys pilnai pateisina modernišką reikalavimą. Didelei daugumai latvių moterų dar reikia pereiti per masažo ir kosmetikos mokyklą, idant jos nors truputį priartėtų prie idealaus moters tipo. Tą aš labai gerai žinau iš savo pergyvenimų. Modernios moters šypsena vyrui greičiau atidaro kelią nekaip įmantri prakalba parlamente. Tai mano vyras pilnai pripažįsta ir todėl mes sugyvename ko geriausioje darnoje. Aš jo labai darau viską, bet ir jis neatsisako mano draugams padėti, jeigu jiems yra reika - linga paslauga.

- Kodėl tad Jūsų vyras niekur toliau už Saeimos nėra pasiekęs", - finansų ministro žmona tyliai, bet įgeliančiai paklausė.

- Nei aš, nei mano vyras netykojame į abejotinas ir nepastovias ministrų vietas. Didelės ir žymios frakcijos lyderio pareiga yra daug svarbesnė. Mes sudarome vyriausybės ir paskiriame ministrus. Mes juos ir pašaliname. Ir todėl Jums reikėtų būti atsargene su žodžiais, - Zirniėnė grėsmingai pažūrėjo į finansų ministro žmoną.

/ bus daugiau /

mi iš vietas.

Tu kalbini Marių, glostai jo galvutę, o mintys, žinau, kažkur toli nuo viso šito košmaro. Kartais išsi - trauki savo užrašų knygutę, vėl ją įkiši kišenėn, veidas įsitempia, kakteje gilios raukšlės... O Marius bando savo mažais pirštukais ištraukti tavo plunksnakotį iš mažosios švarko kišenėlės.

Atsimenu automobiliką. Marius varto jį rankutėse, prideda prie ausytės, paskui kiša burnytėn, kažką lalėdamas savo vaikiška kalba. Pirmasis Mariaus automobiliukas...

- Jį mes laikysime atminimui, bus jo sūnums, - nusišypsoi tu, ir mudviejų akys susitinka.

Staiga virš mūsų galvų išgirstame artėjančius lėktuvus.

Nežmoniškas trenksmas sudrebina žemę.

- Išlipkit, išlipkit! Greičiau į griovį! - nesavų balsu šaukia feldfėbelis. - Atskrenda daugiau.

Tu pagriebi Marių glėbin, mes verčiamės per brezentinę užtvartą, puolame čia pat griovinė šalia sanitarinės... Aplinkui jau sprogsta sviediniai. Taip arti, - jau jau tiesiai į mus... Dieve, Dieve, dabar jau viskas baigta, laikyk mano ranką Tomai... drebu visu kūnu, vaikas klykia, prispaustas prie šlapio griovio krašto, mūsų kojos vandeny, negirdžiui nėsprogių, tik Mariaus riksmą ir mūsų visu trijų smarkiai plakančias širdis...

Dabar jau į mus... Dabar jau į mus...

Ilgai taip tūnom, pro akis prabėga visas gyvenimas; aš noriu atsiprašyti, Tomai, tavęs už visa tai, kuo įzeidžiau, noriu atsiprašyti tavo motinos, tėvo, mamelės, tėtuko... Turbūt jau jų nebematysiu...

Kur Šarūnas, kur feldfėbelis?

Graudžiai žvengia arkliai, girdėti dejonės, šauksmai...

Lyg iš baisaus sapno pabudusi, pakeliu galvą. Netoli manęs guli žmogaus ranka. Stambi, nudirbta, pajuodusiomis panagėmis... Sudraskytoje rankovėje...

Įsikniaubiau į savo krūtinę. Šiaubas apima mane. Gerklėje kartu, užaina blogumas, vos galiu kvėpuoti...

Mes nei gyvi, nei mirę.

Kai atsipeikėjom, akimirka truko tylą. Marius nebeverkia, tik išplėstom akutėm žiūri į netoliese degančią sodybą. Jo veidelis purvinas, šašų zaizdelės atsivėrusios, kraujuoja... Po minutės kitos vėl prunkščia arkliai, dejuoja sužeistieji, iš degančių namų į drūmžliną dangų veržiasi dūmų kamuoliai.

Nė vienas sviedinys nepataikė į mūsų sanitarinę. Gal jie matė kryžių ant žalsvai rausvo dengiamomis spalvomis nudažyto brezentų?

Šarūnas bėgioja nuo vieno sužeistojo prie kito. Laimei, jų nedaug. Šarūno baltas chalatas kruvinas... Iš kažkur atsiranda kariškas sunkvežimis, iššoka kareiviai, renka sužeistuosius, o gal žuvusius... As neišdrįstu atsisukti ton pusėn, kur guli žmogaus ranka, paimu iš savo rankų Marių ir prispaudžiu jį stipriai prie krūtinės...

Mes gyvi, gyvi!

Netoli sanitarinės guli apverstas vaikiškas vežimėlis. Pasilenkiu - nėra kūdikio, tik drabužių krūva, kibiras... Per kraštus bėga tiršta bala masė. Tūkai! Kibiras taukų!

Greitai prie manęs atskuba susiglamžęs, dulkinu veidu senukas. Drebančiom rankom jis renka išmėtytus daiktus, grūdams juos atgal vežimėlin. Senukas nugurina su savo kibiru taukų vežimėlyje, ant griovio krašto tupi šuo, pabrukęs uodegą, ir gailiai inkščia...

Tu nuskubėjai padėti Šarūnui, užmiršęs savo aprašiotą koją. Paduodi jam tvarsčius, ramini verkiančias moteris ir vaikus.

Keturi sužeistieji kariai sanitarinėje guli papildusiais veidais, bet ramūs. Jie, atrodo, lyg negirdėję, nematę šios maišaties. Kiek jau kartų jie visa tai pergyvena?

Negreitai pajudam. Saulė jau slenka į vakarus. Ką rasime Naujeliuose? Ką veikia mamelė, tėtukas? Senkai? Saliutė? Gal sugrįžo Aloyzas?

Šarūnas pervargęs. Jo šviesūs plaukai šlapi nuo prakaito, smilkinuose mėlynos gyslos. -Tu nešokai griovinė? Nebijojai pasilikti sanitarinėje? - ne vietoj ir ne laiku paklausėi.

- Aš turėjau pasilikti prie sužeistųjų, Tomai, jų negalima judinti. Tokia mano pareiga. Nors ir didžiausią priešai jie būtų. Juk tai gyvi žmonės.

Mes voro žingsniu judame tolyn.

Senų kieme stovi du kariški dengti sunkvežimiai ir tanketės. Kiemas pilnas vokiečių. Jie čia šeiminkauja kaip savo namuose. Stefutė, Senkuvienės sesuo, viena palikusi. Senkai su Saliute jau išvažiavę vežimu prie Vokietijos sienos. Stefutė puldinėja šen ir ten, vištidėje kelia triukšmą gaudomos vištos, kareiviai paguldę ant pievos, skrodžia paskerstą kiauš.

Šarūnas apsikabina Stefutę. Pravirksta ji.

Mūsų namelio durys atsilapojusios.

- Mamele....

Tėtukas vienas.

- Kur mamelė, tėtuk? - puolu jam į glėbį.

- Į atlaidus, į atlaidus... Juk švėta Ona šiandien, - dejuoja jis. - Kur jos protas, šitokią dieną?...

Stefutė dar spėja Šarūnui įduoti maišelį su maistu, ir mes atsisveikinam.

- Sudiev, Šarūnai... Tu į nežinią...

"LIETUVIŲ DIENŲ" žurnalo BALANDŽIO mėnesio nume - ryje randama: Sovietų Sąjungos teismas ir Jaunimo ekskursija į Skandinaviją /Elta/. Vytauto Pluko - Albinas Markevičius sėkmės keliu. Lietuvių išeivijos kultūros klausimais: Povilas Gaučys, Alė Rūta, Rūta Kleva Vidžiūnienė. Jono Mingėlos poezija. VLIK - o pirm. dr. K. Bobelio pa - gerbimas. Lietuvos Skautų Sąjungos pareigų perdavimo nuotraukos. LTM Čiurlionio Ansamblio 45 m. sukaktis - V. Bacevičiaus nuotraukos. V. Vyteniečio - Aleksandro Stulginskąs

Anglų kalbos skyriuje randama:

Pabaltiečių Jaunimo ekskursija - politinė jėga. Rūta Skiriūtė - Lietuviška opera. Naujas sovietų žmogus. Skaitytųjų laiškai.

Žurnalas gausiai iliustruotas nuotraukomis. Virše - lyje - lietuvių veikėjas - prekybininkas Albinas Markevičius.

"LD" prenumerata 20 dol. metams, Kanadoje 25 dol. Prenumeratas siūsti "LD" Redakcijai 4364 Sunset Blv., Los Angeles, Ca. 90029, USA.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVISKAI!

KLAIPĖDOS SENAMIESČIO DALIS

TRADICINĖ POEZIJOS ŠVENTĖ

Vilniaus Universiteto Sarbėvių Kiemelyje vyko tradicinė, šiemet 21-oji Poezijos Pavasario šventė.

Tačiau ir ši meno šventė buvo skirta propagandai: ji skirta Didžiosios Pergalės/kad prieš hitlerininkus - tai tinkama/40-mečiui ir "Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje 45-osioms metinėms" /tai netiesa/. Tai vis nuolatos kartojamas pasityčiojimas iš tiesos; tai apgaulės sukaktis: Lietuva laisvu noru nepasirinko būti sovietinė, nepasirinko būti Kremliaus diriguojama, nepasirinko būti rusinama. Lietuviams tėvynė yra Lietuva.

IŠVERTINTOS FILMOS

Kauno Dirbtinio Pluošto Gamyklos darbininkų vertinimo komisija Kino šventėje geriausiu lietuvišku praėjusių metų filmu išrinko "Sūnus Palaidūnas", sukurtą pagal R. Kašausko apysaką "Žaliuojančios Kalvos". Režisavo M. Giedrius. Jiems įteiktas žmonės prizas. Įvertinti ir aktorai kuriems taip pat buvo įteikta dovanų: R. Morčūnas už Villaus vaidmenį filmoje "Sūnus Palaidūnas" ir V. Paukštė už Narvilo vaidmenį R. Banionio filmoje "Mano Mažytė Žmona".

KUO PAGARSĖJO SKRIAUDŽIŲ KAIMELIS

Veiveriuose kadaise buvo garsi Mokytojų Seminarija /1866-1915 m./, kurioje mokėsi žymūs mūsų žmonės: rašytojas Petras Arminas-Trupinėlis, Juozas Andziulaitis-Kalnėnas, K. Sakalauskas-Vanagėlis, dail. A. Žmuidzinavičius.

Netoli yra kaimelis Skriaudžiai. Jis minimas jau 1664 m. istoriniuose šaltiniuose. 1812 m. čia buvo apsisėjęs Napoleonas, žygiuodamas į Rusiją. Skriaudžiuose gyveno ir mirė KANKLININKAS ir KANKLIŲ MUZIKOS propaguotojas Pranas Puskunigis /1860-1946 m./ Jis Skriaudžiuose įkūrė PIRMĄJĄ LIETUVOJE KANKLININKŲ BŪRELĮ 1906 m. P. Puskunigis organizavo kanklininkų būrelius, parašė veikalų kanklėms, teorinių darbų ašie šį instrumentą, rengė kanklių koncertus. Kanklininkais ir šiandien garsūs Skriaudžiai.

/Iš NIDOS Kalendoriaus /

AR PASKAITAI SAVO VAIKUI LIETUVIŠKŲ LIAUDIES PASAKŲ? JOSE RASI IR GROŽIO, IR JUMORO IR IŠMINTIES!

AA CENTRINĖS:
Montreal 273-7544
Ottawa 523-9977
Toronto 489-3693
Hamilton 522-8392

London 438-1122
Windsor 252-3842
Calgary 287-2712
Winnipeg 233-3508
Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ

ATEIK! LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLIC ANONYMOUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMA. SUSIRENKAME KIEKVIENA TREČIADIENI, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.
8 val. vakaro.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 366-7770 Dainiui L.: 768-9606;
JONUI R.: 337-8637

STOV BROLAIČIAI

Stov brolaičiai kai mūrai,
Stov brolaičių pulkeliai kai mūrai.
Rūkst dūmelis kai miglas,
Rūkst dūmelis brolaičių kai miglas.
Pliek ugnėla kai žaibai,
Pliek ugnėla brolaičių kai žaibai.
Bimb kulipkos kai bitės,
Bimb kulipkos brolaičių kai bitės.
Bėg kraujelis upaitėm,
Bėg brolaičių kraujeliai upaitėm.
Krent brolaičiai kai lapai,
Krent brolaičių galvelės kai lapai.

Liaudies Daina

1941 m. lietuvių sukilimas
prieš sovietinę okupaciją sovietų-vokiečių karui prasidėjus.
Už laisvę miškus išėjo
broliai - Miško Broliai.

PRISIMENAME MŪSŲ TAUTOS ŽIAURIUS IŠGYVENIMUS

1941 m. BIRŽELIO 13-14 dienomis. Kaip iki tol dar negirdėtu ir civilizuotam pasauliui neįsivaizduojamam brutalumui, ginkluoti azijatai, lydimi saujelės išgamų, sudrums-tė birželio nakties ramybę. Įsiveržė į ramių, beginklių krašto gyventojų namus ir sodybas ir juos išplėšė iš miego patalo, kaip didžiausius nusikaltėlius, žiauriausiomis sąlygomis ištrėmė balsiam likimui į šaltojo Sibiro vergiją. Nebuvo jokių išimčių nei moterims, kūdikiams ar amžių baigiantiems žilagal - viams seneliams. Nebuvo aplenkto nei gimdyvės motinos, nei ligoniai.

ATSIMINK PASKUTINIŲ PASIGĖRIMĄ

Žodis "išgerti" yra atgaivinės malonios mintis ir nuraminęs troškulį milijonams žmonių per amžius. Mūsų amžius ir aplinkybės nustato pirmąjį patyrimą su alkoholiu. Mes visi turime įvairius prisiminimus ir viltis, kartais nerimus, kurie sukelia mintis apie šaltą alaus bonką, kokteilį, stiklinę vyno ir t.t.

Pradėdami gerti alkoholį, pakartotinai visi žmonės iš anksto nujaucia išgėrimo malonumą. Ir jeigu dažnai šitaip darome, žinoma išmokstame galvoti, kad "čerkutė" yra pasitenkinimo įvykis - nesvarbu ar tai būtų mūsų pralinksminimo, ar noras patenkinti kompanjonus, prisitaikyti prie papročių, ar nuraminti troškulį; ar tai būtų meno ir dailės palydovas, ar pabėgimas nuo nuobodulio, - nesvarbu, kokio pasitenkinimo jie skotume.

Vienas A.A. narys sako, kad "čerkutė" jam primena jaunystės dienas. Kita 78 m. našlė prisimena, kaip ji pradėjo gerti "egnog" vakarais prieš eidama gulti. Jauna moteris prisimena, kad jai išgėrimas visada primindavo elegantiškai atrodantį stiklinuką šampano, žavingą aplinką, romantiką ir t.t.

Nors labai natūralu turėti tokias mintis, bet kokiems dabar jos yra labai klaidingos. Šitaip galvodami, kai kurie iš mūsų pradėdavo gerti, ir jeigu tik tiek būtų buvę iš mūsų girtavimo istorijos - mes nebebūtume galėję išvystyti girtavimo problemos.

Bet išsamiai ir drąsiai pažūrėję į visą savo praeities išgėrimo istoriją mes matome, kad per paskutinius metus ir net mėnesius mūsų išgėrimas nebesukūrė daugiau tų žavingų momentų, nesvarbu kiek kartų mes stengėmės juos sugrąžinti...

Taip mes daugiau ir daugiau gerėme, kol pagaliau atsidūrėme kokioje nors baistoje padėtyje. Gal kartais buvo tik paprastas savimi nepasitenkinimas, nuėjimas, kad gal per daug geriame; bet kartais būdavo vedybiniai nesutarimai, darbo problemos, rimtos ligos ir nelaimės, finansinės problemos.

Todėl, kai ateina pasiūlymas išgerti "čerkutę", mes tučiuojau bandomė prisiminti visą eilę pasekmių, kurios prasidėdavo nuo "vienos čerkutės". Mes pergalojame visas "čerkutės" išvadas nuo pradžios iki paties mizeriško pasigėrimo, kaip alkoholis mus apstulbinio: žiaurias pagiras, nusmukusią nuotaką ir depresiją sekantį rytą.

Draugas, siūlydamas mums išgerti, tik galvoja apie vieną ar dvi tauresles proginiam išgėrimui. Bet jeigu mes pagalvosime ir prisiminsime savo žiaurų kentėjimą ir vargą nuo paskutinio išgėrimo, mes savęs nebeapgaučinėsimė. Trumpai ir aiškiai - šiandieną mums fiziologiška teisybė yra ta, kad "čerkutė" anksčiau ar vėliau, tikrai reiškia NUSIGĖRIMĄ: o tai reiškia VERGAUTI "ČERKUTĘ".

Išgėrimas mums, alkoholikams, nebereiškia muziką, linksmumą ir malonų laiką, bet reiškia ligą ir liūdėsį.

Vienas A.A. narys šitaip sako: "Aš žinau, kad man išgerti "čerkutę" niekad nebebus tik proginis išgėrimas su draugais. Dėl tos vienos "čerkutės" aš turiu atsisakyti ir atiduoti savo pinigus, šeimą, namus, mašiną, darbą, savo sveikatą ir tikriausiai, gyvybę. Per daug didelė kaina, per daug didelė rizika".

Jis atsimena savo paskutinį pasigėrimą, o ne pirmąją "čerkutę".

Deimantė

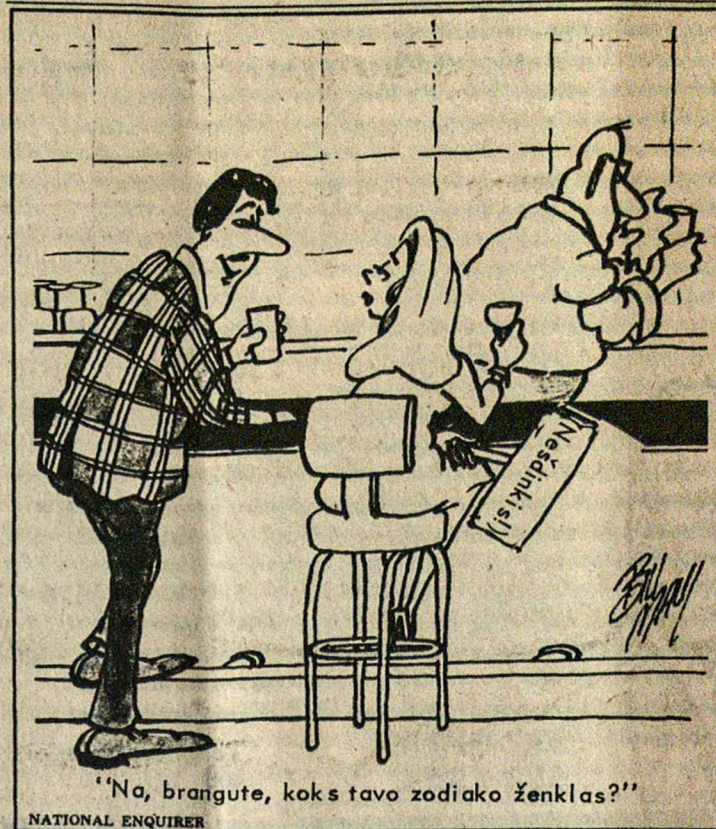
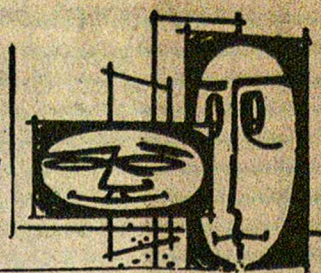
CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30 iki 12 val. NAKTIES
Programos vedėjas: L. STANKEVIČIUS
1053 Albanel Cr. Duvernay, P.Q. Tel.: 669-8834

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

KREVI VEIDRODŽIAI

GUDRESNIS

Viename susirinkime, kuriame dalyvavo didelis būrys žmonių, vienas dalyvis atsistojo ir paskelbė, kad jis pametė piniginę su nemaža suma pinigų ir pasiūlė \$75,- tam, kas ją grąžins.

Už kelių sekundžių pasigirdo balsas iš minios: "Aš duosiu \$100!"

PRAKTIŠKA DOVANA

90-ties metų senutė, paklausta, ko ji norėtų savo gimimo dienos proga, atsakė: "Tik vieno bučkio, Nereikės valyti dulkių".

VILIOJANTI ATEITIS

Jis ir Ji draugavo 2 metus, ir mergina pritrūko kanttrybės. Savo bute Ji suruošė gražią vakarienę, parūpino romantišką muziką, prigesino šviesas. Pasipuošę gražiausiai ir buvo tokia patraukli, kad Jis negalėjo akių nuo jos atitraukti.

Pagaliau Ji prasitarė: "Apsiveskime ir nelaukime daugiau. Aš nenoriu sulaukti kokią 40 metų, kai pasidarysiu raukšlėta, su maišeliais po akimis ir pagurkliu..."

"Gerai, - atsakė Jis atsistodamas, - "jei 40-ties metų tu būsi tokia, tai visą tą reikalą geriau meskime iš galvos!"

- Kiekviena pušis savo šilui ošia.
- Kur mūsų nėra, versiai midų geria.
- Daug rankų didžią naštą pakelia.
- Dėl ilgo liežuvio nevienam dantys išgriuvo.
- Akyse šilkas, už akių vilkas.

/Šmulkioji Lietuvių Tautosaka /

KAIP KOVOTI SU NUOBODULIU DARBE?

Amerikietiškas posakis "Žolė žalesnė už tvorą" - ateina į galvą, kai darbovietės pareigos labai nusibosta. Tačiau dažnai "žolė tikrai nežalesnė". Jeigu jaučiamės vis tą patį ir taip pat dirbantys ir esame apsun-kinti didelio nuobodulio darbe norime pakeisti darbovietę ir pakeičiame; netrukus matome, kad lygiai taip pat pradėdame nuobodžiauti ir kitoje darbovietėje. Vietoje pakeitimo, reikia išmokyti esamame darbe atnaujinti savo energiją. Taip rašo amerikietis rašytojas Lloyd Feinstein'as.

Jis siūlo: a/ Pakaitalioti kelionės į darbą maršrutą. Jei vairuojate - pavažiuokite gražesniu keliu ar gatvėmis. Jeigu naudojate viešą susisiekimą - prisidėkite prie bendra-darbių, kurie važiuoja automobiliais. Arba dar - duokite sau pakankamai laiko ir pakeliui sustokite gerai papušry-čiauti. Venkite, kiek galite tos paskutinės minutės lėkimo darban be pusryčių, kai žinote, jog vėluosite 5 minutes.

Tai iš karto pasuks jūsų darbo dieną nemalonia kryptimi. b/ Sunkiausią dienos darbo dalį atlikite pirmiausiai. Po to nė nepajustite, kaip diena prabėgs.

c/ Pakeiskite savo darbo stalo arba sėdėjimo vietą. Nauja vieta dažnai padeda iš kitos perspektyvos matyti nusibodusį darbą. Visa tai nesunku padaryti.

d/ Talkininkaukite - darbovietės žinlaraštyje, sporto bū-relyje, bet kam. Pasiūlykite savo talką žmonėms išvykai ar treniruoti naujus tarnautojus. Taip susitiksime su naujais žmonėmis darbe ir tai taip pat padės išsivaduoti iš monotoniškos.

e/ Aktyviai siekite naujo paskyrimo ir atsakomybės, kai esamą darbą gerai pažįstate. Tai padės jums domėtis jūsų darbu, ir viršinsite domėjimą jumis.

f/ Keiskite savo įpročius darbe: eikite į kokią naują vietą valgyti arba keiskite darbo valandas. Jeigu dirbate nuo 9-5 val., paklauskite savo viršininko ar galėtumėte dirbti nuo 8 iki 4 val.

Iš savo pusės galime pridėti, kad muzika - nepamainomas darbo palengvinimas.

Lietuviai darbuotojai bendrai imant, nelinkę keisti darbų. Truks ar plyš - jie atsilauko ir atlaiko visokias monotoniškas. Tai pastebėjo, kiek tenka girdėti, ne vienas kitatautis. Prisideda ir atsakomybės jausmas ir tai, kad gal mes labiau linkę įvertinti tą algą, kurią mums duoda darbas ir mokame prisiminti, svajoti, planuoti bedirbdami. Būtų įdomu išgirsti iš mūsų skaitytojų pasisakymų tą temą

/Parinko ir vertė Ž./

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8¼ % už 90 dienų term. indel.
8½ % už 6 mėn. term. indelius
8¾ % už 1 metų term. indelius
9 % už 2 metų term. indelius
9½ % už 3 metų term. indelius
10 % už pensijų planą
9½ % už namų planą
7½ % už specialią taup. s-tą
7 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

I M A:

už asm. paskolas nuo 11½ %
už nekilnojamo turto paskol.
(mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 10¾ %
2 metų 11¼ %
3 metų 11¾ %
(fixed rate)

su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų: 10½ %
(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 43 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75 % įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupydydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmenines paskolas mirties atveju a; draustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patavimas Piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 10 v. ryto iki 3 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 10 v. iki 8 v.v.; šeštadieniais - nuo 9 v. iki 1 v.p.p. (Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont.
M6H 1A8

• TELEFONAI: 532-3400
• 532-3414

AKTYVAI - VIRŠ 27 MILIJONŲ DOLERIŲ

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10-3
Antradieniais 10-3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10-8
Penktadieniais 10-8
Šeštadieniais 9-1
Sekmadieniais 9-12:30

MOKA UŽ:

90 dienų term. indelius .. 8¼ %
180-185 d. term. ind. 8½ %
Term. ind. 1 metų 8¾ %
Term. ind. 2 metų 9 %
Term. ind. 3 metų 9½ %
Pensijų s-tą 10 %
Spec. taup. s-tą 7½ %
Taupomųjų s-tą 7 %
Depozitų-čekių s-tą ... 6 %

DUODA PASKOLAS:

Asmenines nuo 11½ %
Mortgičius nuo .. 10½ %-11¾ %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9:30 v.r. - 1.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Par-duodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS - NĖ PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

KULTŪRINĖS VEIKLOS SEMINARUI PRAĖJUS

L. Eimantas

Š.m. gegužės mėn. 24-26 d.d. Lietuvių Vienuolijos Seserų patalpose, 57 Sylvan Ave., Toronte vyko Kanados Lietuvių Kultūrinės Veiklos Seminaras. Kadangi tai bu-PIRMASIS šios rūšies seminaras, tai reikėtų pasidžiaugti, kad į jį tikrai atvyko daug atstovų, sakyčiau, iš visos Kanados. Mat, net po kelis atstovus šį kartą turėjome iš tolimųjų Kanados Vakarų: Vancouver'io, Cal-gary, Winnipeg. Čia minėtų apylinkių atstovai nepabūgo ilgesnės kelionės ir išlaidų, ir labai aktyviai reikišėsi seminare.

Gausiai dalyvavo Montre-alio, Toronto, Hamiltono ir kitų Ontario lietuvių apylin-kių atstovai.

Seminarą suruošė ir jam ryškia eigą davė Kanados Lietuvių Bendruomenės Kul-tūros Komisija. Penktadienį buvo susipažinimo vakaronė, o šeštadienio rytą oficialiai Seminarą atidarė Kultūros Komisijos pirmininkė Rasa Kuriene. Gilių minčių įanovokaciją sukalbėjo kun.dr. Pr. Gaidas. Seminarą nuoširdžiai sveikino ir daug viltingų minčių pareiškė Pa-saulio Lietuvių Bendruome-nės Kultūros Tarybos pirm-ninkė Milda Lenkauskienė. Jautrų žodį tarė ir JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybos vadovė Igrida Bublienė.

Pirmąją paskaitą skaitė Rasa Kuriene apie Ka-nados lietuvių kultūrinę veiklą, vertybes ir tikslus.

Paprastai sakoma, kad kultūra yra mūsų gerų min-čių ir skaisčių jausmų jungi-nys. Dr. Juozas Girnius kultūrą laiko visos tautos fonu bei atspindžiu. Čia daugiaus svarbu ne kiekybė, bet

kinimu pabrėžia, kad jei šito jauno vyro talentas muzikai nebūtų atrastas jo vaikystės metais - jis būtų sėdėjęs prieglaudoje, visų pamirštas, tarp aklujų ir atsilikusiuųjų, ir niekada nepažinęs, kad už tos institucijos sienų yra platus pasaulis. Nors aklasis Clarence nemato, bet kai scenoje pasodinamas su muzikos instrumentu, jis jaučia, kad esąs dėmesio centre ir kad jo muzika žmones džiugina.

Yra sakoma, kad jei ar-timui padarai gerą darbą, tai tas džiaugsmas /matyti jį laimingą/, užpildo ir gera-dario širdį. Dėl to ir Zigm-as B-kas sako, kad jam ne-gaila ilgų metų vargo ir kantrybės, bei išlaidų, mo-kant aklą jaunuolį, kai jau tokie geri rezultatai pasiro-dė.

Clarence A. aklumas nėra vienintėlė problema, bet jo neišsivystęs protas ir stoka kalbos / labai menkas žodynas / neleidžia jam pasi-traukti iš prieglaudos ir tai sudaro kliūtis, nes ten nėra galimybės praktikuotis. Mo-kytojas jį turi parsivežti į savo namus pamokoms. O vis dėlto, Z. B-kas nugalėjo daug kliūčių, atradęs savo kilnioje širdyje vietą šiam bedaliui jaunuoliui: išlavino jį muzikoje. Jiedu dažnai vyksta į mokyklas ir šiaip mažesnius parengimus kon-certuoti.

Zigmąs B-kas parodė iš-

kąybė. Kultūriškai veikti galima išmokyti, nes tatau yra ne prigimtios dalykas, Kultū-rinė veikla reikišiasi įvairio-se gyvenimo srityse ir to-dėl dažnai formuoja žmo-gaus pastangas ir apraiš-kas.

Po paskaitos per diskusi-jas, kurias pravedė K. Ma ng l i c a s, savo nuomones ir nuotaikas pareiškė daugelis atstovų. Visi pabrėžė, kad kalba čia yra ypač svarbus ir pagrindinis vaidmuo, ta-čiau taip pat kartais galimas kultūrinis reiškinys ir menkliau lietuvių kalbą ži-nant.

Taip pat dabar būtinai rei-kalinga šiuo reikalu pagalba ypač mažosioms apylinkėms. Buvo siūlymas kviešti mūsų kultūrinei veiklai pagyvinti ansamblius iš Lietuvos. Ta-čiau daug kas teigė, kad gal tokiu atveju mes galime pa-klinti į tėvynės pavergėjų

karpas iš spaudos apie jų at-liktas programas ir planą vietovių, kur jiedu yra buvę /įskaitant ir JAV "Draugo" ilgo aprašymo iškarpa/. Vi-so yra aplankę 20 vietovių. Betgi mokytojo tikslas dar toli gražu neatsiektas, nes norima mokinti paruošti, kad jis pats pajėgtų toliau sau pragyvenimą užsidirbti - iš-eiti iš prieglaudos savisto-viam gyvenimui. Jo koncer-tai iki šiol nepelningi, tik reklaminiai, daugiausiai pa-sitenkinama tik aukomis. Vi-sas išlaidas pats mokytojas padengia. Kadangi šis akla-sis vyras tik 32-jų metų, tai jo ateitis kelia rūpestį. Kas atsitiks su juo, kai Zigmąs B-kas/galima sakyti net globėju tapęs/ nepajėgs juo rūpintis? Dabartiniu laiku šis muzikantas nepretendu-oja į klasinę muziką ar mo-derniąją, bet ateityje gali kas nors pasikeisti gerojon pusėn, jei turės rūpestingą globą.

Zigmąs Brazauskas taip pat rūpinasi įsigyti naujus instrumentus muzikai, nes senieji jau susidėvėjo, o tai kainuotų tūkstančius. Jo sva-jonė - surengti geros vertės apmokamus koncertus, kurie atneštų pajamų.

Malonu girdėti, kad mūsų tautietis toks geradaris, tik-rai dirba labdarybės darbą. Jam reikia palinkėti kantry-bės, o jo mokiniui - sėkmės muzikoje.

Gunda A d o m a i t i e n ė

KLB KULTŪRINĖS KOMISIJOS VEIKLOS SEMINARAS.

Iš kairės: Rasa KURIENĖ, Judita ČUPLINSKIENĖ, Angelika SUNGAILIENĖ

Dalia VISKONTIENE, Irena LUKOŠEVIČIENĖ ir kun. dr. Pr. GAIDA. Nuotraukos Stepo Varankos

pinkles. Geriau nuvežti savo vaikus į tėvynę. Jieten galės gauti dvasinio peno. reikėtų ruošti meno parodas ir jas skirti ypač mažes-nėms apylinkėms.

Galop iškelta mintis, kad

/bus daugiau/

LAUKŲ DAINOS

Laukų dainomis žemaičiai vadina, plačiai, nutęsimai laukuose, ne namuose dainuojamas dainas. Tai arimo ir šieanpjūtės dainos. Šitos dainos - patogus įsibėgėjimas į liaudies lyriką. Tai, tiesiog, poezija, kuriai nedarome nuolaidų kaip kokiam nors proginiam ailiavimui. Šitos dai-nos nebenturi bendro praktinio pagrindo su arimu - svar-biausia žemdirbystės ciklo pradžia. Darbo sėkmė visada būdavo pasirūpinama: arklys, žagrė ir artojas, pirmą die-ną įšeinantis arti, visada būdavo parūkomis su žolėmis - apsisaugant nuo pikty jėgų, pirmąją vagą apariamas duonos kepaliukas - auka žemei, iš lauko sugrįžęs arklys ir arto-jas perliejami vandeniu - stiprinama žemės vaisingumo galia.

D. Sauka "Lietuvių Tautosaka".

VASAGOJE, T. PRANCIŠKONŲ VASARVIETEJE
RENGIAMA

Toronto Lietuvių Namų POLSIO STOVYKLĄ

Atidaroma - RUGPJŪČIO 10 d. šeštadienį, 12 val.
Uždaroma - RUGPJŪČIO 18 d. sekmadienį, 12 val.

PATALPŲ KAINOS

Vienam asmeniui 35 dol.
Šeimai - 65 dol.

VIENAI DIENAI

Vienam asmeniui 6 dol.,
šeimai - 9 dol.

STOVYKLAUTOJAI GALI NAUDOTI
SAVO PRIMUSINES KROSNELES ARBA
STOVYKLOJE ESANTĮ "BAR-B-Q"

VEIKS VIRTUVĖ

INFORMACIJA IR
REGISTRACIJA:

Darbo valandomis L. Namuose, 1573 Bloor St. West,
Toronto, Ontario M6P 1A6, Tel: 1-416-535-3311
Vakais ir savaitgaliais: V. KULNYS,
Tel.: 1 (416) 769-1266

STOVYKLĄ RENGIA L.N. VYRŲ BŪRELIS

STOVYKLOS ADRESAS:

FRANCISCAN FATHERS CAMP
9 Endrus Rd., New Wasaga Beach, Ont.
Tel.: 1 (1-705) 429-2788

toronto

TRADICINIS TORONTO MAŽLIETUVIŲ "ŠIUPINYS"

Po gražiai pavykusio tra-dicinio Toronto mažlietuvių ŠIUPINIO, M. Kybrancienės namuose susirinko ŠIUPI - NIO rengėjos aptarti ir pa-skirstyti gautąjį pelną. Kaip paprastai, paremta Radijo Valandėlė "Tėvynės Prisi-minimai", Vasario 16 Gim-nazija ir "Lietuvos Pajūris". Be to, nutarta paremti \$100 mažlietuvių žurnalisto ren-giamą veiklą "The Prob-lem of Lithuania Minor" pa-ruošimą ir išleidimą.

Susirinkimo metu buvo vienbalsiai išrinktos valdy-bon Jieva Adomavičienė - pirmininke, Asta Šernaitė - vicepirmininke, Kristina Dambaraitė - išdininke.

• KURIENĖ /Lukoševičiūtė/ Rasai, jos sesuo Ina surengė Kūdikio Lauktuves - staig-meną. Buvo atvykę ir tėvai Irena ir Petras Lukoševičiai iš Montrelio.

AKLAS MUZIKANTAS

(pabaiga)

Juodviejų duetai buvo daugiausiai popuri iš lietuviškų populiarių dainų bei šokių melodijų. Kai Clarence prie-jo prie pianino - jis taip pat skambino neblogai. Publika juodu sutiko labai šiltai.

Malonu buvo stebėti, kai aklasis muzikantas su vai-kišku šypsniu sutiko aplo-dismentus; kartą net pats paplojo / nežinia ar sau, ar mums / atsidėkodamas, nes žodžiu, kaip minėjau, jis ne-gaila pasakyti. Iš tolo žiūrint, jis atrodo kaip normalus, geros išvaizdos vyras. Jo veidas ypatingai nušvinta koncerto laiku ir kai girdi klausytojų įvertinimą - ploji-mus.

Nebereikalo senaisiais laikais sakydavo, kad muzi-ka - tai dievų kalba. Šiuo at-veju galima pridėti, kad ir aklujų kalba, ypač tokių, ku-rie kalbėti negali, nepajėgia savo minčių kitaip išreikšti, tai geriausia priemonė bend-rauti su žmonėmis.

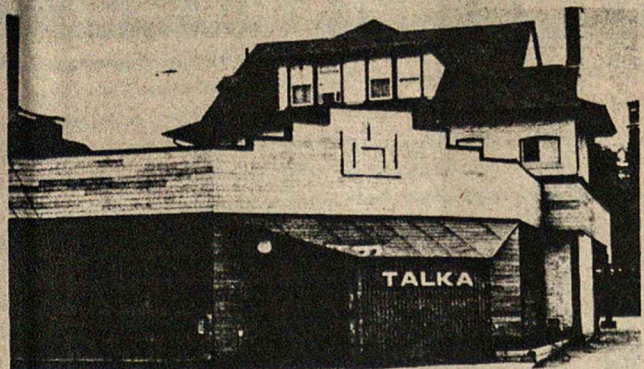
Zigmąs B-kas su pasiten-

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ, SUSIRENKAME KIEKVIENĄ
PENKTADIENĮ ČSANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE
(Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St West,
kampas Indian Rd.) 7:30 val. vakaro.
SKAMBINKITE : 487-5591

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 5½ %
santūpas 6½ %
kasd. palūkan. už sant. 6 %
term. indėlius 1 m. 9½ %
term. indėlius 3 m. 10 %
reg. pensijų fondo 8 %
90 dienų indėlius 8½ %
(minimum \$ 5.000)
Reg. pensijų 1 m. ... 9 ½ %

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask... 10½ %
asmeninės paskolas 12½ %
Nemokamas pilnas čekių
patarnavimas
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santaupų
dydį iki \$ 2.000.
Nemokama asm. paskolų
drauda iki \$ 10.000.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. r. iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais — nuo 9 v.r. iki 12 val. r.

Liepos ir Rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

florida

MŪSŲ VEIKLOJE

● **MOTINOS DIENA** St. Petersburgo lietuvių buvo paminėta gegužės 12 d. pamaldose Šv. Vardo bažnyčioje ir Lietuvių Klube pietų metu. Mišias už mirusias motinas užprašė LRK Moterų Sąjungos 76-toji Kuopa.

Lietuvių Klube Valdybos p-kas K. Jurgėla, pasveikinęs motinas, pakvietė direktorę A. Karnienę vadovauti tolimesnei programai. Ji supažindino su Dienos kalbėtoja Marija Tubelytė-Kuhlman.

Prelegentė kalbėjo apie lietuvių moters-motinos didelius nuopelnus lietuvių išlaikymo ir atgimusių Lietuvos valstybės atstatymo darbuose. Ragino, kad amžiais puoselėtą lietuvių ugnelę išlaikytume ir čia-išėjimoje.

Meninę dalį pradėjo A. Ulbinas, padėkdamas A. Lipčiūtės eilėraštį "Anų laikų Motina". Klubo Choras, vad. muz. P. Armono, padainavo 4 dainas. Daina "Kur Giria Žaliuoja", J. Gudavičiaus, gausiai publikai prašant buvo pakartota. Choriui akomponavo Margaret Sullivan.

● **VISUOTINAS LIETUVIŲ KLUBO NARIŲ SUSIRINKIMAS** vyko Klubo salėje gegužės 4 d. Dalyvavo apie 100 narių. Susirinkimui vadavo Klubo pirm. K. Jurgėla.

Pranešimus padarė ižd. J. Kirtiklis, Klubo atstovė E. Radvilienė ir parengimų vadovė A. Karalienė. Sekretoriavo A. Turėjo aprūpinti šimtus a-

Krulikienė. Dabar Klube yra 457 nariai.

● **JAV LB SOCIALINĖS** veiklos Tarybos p-kė D. Valentinaitė gegužės 5 d. sekmadieninių pietų metu Lietuvių Klube padarė pranešimą socialinės globos klausimais.

● **R. KALANTOS ŠAULIŲ KUOPA** gegužės 12 d. pamaldomis ir gegužės 15 d. atskira programa paminėjo Lietuvių Klube Romo Kalantos tragiškąją mirtį už Lietuvos laisvę. Pamaldose ir minėjime organizacijos dalyvavo su vėliavomis.

● **BIRŽELIO TRĖMIMAI** paminėti birželio 16 d.

st.catharines

LIETUVIAI TAUTYBIŲ FESTIVALIJE

LIETUVIŲ PASIRODYMAS Tautybių Festivalyje labai pasisekė.

Buvo nemaža baimė, kad apsiimtas didelis darbas šių metų Folk Arts Festivalyje gali nepasisekti dėl daugelio galimų kliūčių, bet viskas praėjo puikiai. Tai žinoma, dėl didelio visų lietuvių šio svarbaus renginio palaikymo. Tik labai retas kuris neprisidėjo prie bendros tautos, įgalinusios dar kartą šiame krašte sublizgėti lietuvių.

O darbas tikrai buvo nemažas jau vien dėl to, kad lietuvių "Open House" tęsėsi be pertraukos 11 valandų: nuo 12 val. dienos iki 11 val. nakties. Rengėjai ir talkininkai turėjo visur būti visą laiką. Turėjo aprūpinti šimtus a-

montreal

PHONOTHÈQUE

Montrealio Miesto Biblioteka praneša, kad nuo birželio 4 d. atidaroma vadinama PHONOTHÈQUE, kurioje randsi 8.000 plokštelių ir apie 6.000 kasetų-garsa juosčių. Jų repertuaras labai įvairus: klasiškoji muzika, džiazas, "blues", kaubojų dainos angliškai ir prancūziškai, kanadietiška muzika, tarptautinė ir elektroninė, prancūzų, anglų ir kitų kompozitorių, ir t.t.

Ši plokštelių ir kasetų skolinimo įstaiga turi gausenį ir pilnesnį jų rinkinį, kaip kitos bibliotekos ar Kultūros Centrai. Miesto Biblioteka tikisi kad tokia būdu galės pasitarnauti muzikologams, visiems mėgstantiems muziką arba jos tyrinėtojams.

Plokštelės ir kasetės skolinamos dviem savaitėm ir vienas asmuo gali gauti dviejų rūšių kūrinius iš karto.

Taip pat yra įrengimai klausytis muzikos pačioje Bibliotekoje. Taip pat dirba ir specialistai, kuriuos galima konsultuoti.

Šis patarnavimas yra ve-

teinančių ir išėinančių svečių, nes jie lankė ir kitus tokius kitų tautų renginius. Visų pageidaujamo lietuviško maisto greitai pritrūko, nes niekas negalėjo numatyti, kiek jo reikės.

Kaip galima žmones užimti 11 valandų? Sunku, bet visi buvo užimti. Pirmiausia — dėka nepailstamų bei ugingų ATŽALYNO šokėjų! Jie šoko beveik 4 valandas su mažomis pertraukėlėmis. Šoko nepaprastai gražiai! Apie 100 rodių paroda tęsėsi nuo 12 val. iki maždaug 5 val. Po to prasidėjo bendri šokiai. Nuo pat lietuvių renginio pradžios iki pabaigos grojo mūsiškis "Čigonų" orkestras. Pakaitomis dalyvavo eilė žymiausių vietos politikų. Kalbas sakė keli, jų tarpe miesto burmistras Roy Adams ir parlamentaras Joe Reid. Juos įvesdino CHSC Radijo Stoties komentatorius J. Laroque, vėliau iš savo stoties gražiai pakalbėjęs apie šį visą lietuvių renginį.

Labai gražiai visur atstovavo mūsų "Miss Lithuanian Community" Tanė Zelnak, kurios motina, tikra lietuvaite, atliko labai svarbų ir didelį darbą visame šiame renginyje. Kor

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" Baliaje A.V. salėje rūpestingai stalus aptarnavo Monika Šiaučiulienė (viduryje) su jaunosiomis padėjėjomis ir talkininke S. Babrauskiene.

tui Montrealio miesto gyventojams. Nerezidentai gali naudotis Fonotekos patarnavimais užsimokėję \$25, — už vienus metus. Į Fonoteką leidžiami asmenys nuo 16 m. amžiaus.

Daugiau informacijų gaukite tel: 872-3680.

Ville de Montreal

london, ont.

SUPYLĖM AUKŠTĄ KAPĄ

Mirtis — nelaukiama viešnia vėl aplankė mažąją lietuvių apylinkę. Š. m. birželio 1 d. nuo mūsų atsiskyrė Bronius MISIUS, vos sulaukęs / be poros dienų / 69 metų. Buvo kilęs iš šiaurinės Lietuvos. Londone gyveno ilgą laiką, ir buvo vienas pirmųjų bekuriant lietuvių Bendruomenę. Yra buvęs Londono Apylinkės Valdybos nariu, Tautos Fondo Įgaliotiniu, aktyviu parapijiečiu, visada dosniu aukotoju visiems lietuviškiems reikalingam.

Gyveno vienas, buvo nevdejęs. Tik paskutiniaisiais metais skundėsis, kad jėgos silpnėjant. Pasirodo galvoni smegenis buvo išimę vėžys. Nepadėjo, kaip sakoma, sėkmingos operacijos... Ir taip užgeso tylus, ramus, bet didžiai pavyzdingas lietuvis, ir mažai apylinkėi pasiliko didi spraga...

Vertėsi statybininko profesija. Tautiečiams šioje srityje dažnai padėdavo, nes jiems taikydavo žymias nuolaidas.

Londone liko mirusiojo sesuo Pr. Kisieliene, turinti dar Lietuvoje gautą dantų gydytojos diplomą, ir brolis Juozas su šeima. Jiems londoniškai išreiškė giliausias užuojautos.

Tebūnie lengva Kanados žemelė šiam tauriam lietuviui.

L. E-t-a s

NUOŠIRDŲS "NL" TALKININKAI: p. Pališaitienė ir

Leonas Balaišis.

Visos nuotr. Tony's Photo Studio

"AUŠRA"

... Sunku buvo "Aušrą" leisti ir redaguoti ir dėl to, kad jos bendradarbiai buvo labai išsisklaidę. J. Basana — vičius gyveno Bulgarijoje ir tai dar ilgesnį laiką sirgo. Rankraščius jis ir kiti bendradarbiai turėdavo siuntinėti paštu...

... "Aušros" sukeltas lietuvių sąjūdis buvo ideologinis demokratiškas. "Aušra" rašydavo ir ūkiniais bei socialiniais klausimais, pasisakydavo prieš luomų (bajorijos) privilegijas, negirdavo lenkiškos bažnyčios hierarchijos ir lenkų bei lenkujančių kunigų pastangų slopinti lietuvių kalbą bažnyčiose...

Per nepilnus keturis metus "Aušra" sutelkė apie 70-80 bendradarbių. Tai buvo iki tol negirdėtas skaičius mūsų rašties istorijoje — krautis vėlesniems laikraščiams. Joje taip pat pradėjo rašyti poetai, beletristai, dailiojo žodžio kūrėjai...

Br. Kviklys

"Aušra" išėjo Tilžėje 1883 m. vasario 21 d.

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J. F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av.
Chateauguy, Verdun, Que.,
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais 9 v.r. — 12 v.p.p.

Members of "Better Business" Bureau

PATARNAVIMAS — GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

V. Bačėnas

1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

Visais kelionių reikalais

bet kur pasaulio skambinti:

Tel. 533-3531

VALYKLA

SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

montreal

MIRUSIEJI:

● GELČIENĖ Julija, 83 m. m. rė ligoninėje. Palaidota per Aušros Vartų bažnyčią.

Užuoja artimiesiems.

IDOMI PROGRAMA "RŪTOS" KLUBE

Birželio mėn. 26 d. 2 val. p.p. Montrealio lietuvių aukšnio amžiaus klube "Rūta" istorikas Romas Otto parodys Kazimierines mišias atnašautas Popiežiaus Pauliaus II - jo Romoje. Bus įjungta į spalvotą TV su Popiežiaus kalba lietuviškai. Kviečiame visus pasižiūrėti ir pasiklausyti. Po to - kavutė. A.B.

IŠVYKA Į SAFARI

Aukšnio amžiaus klubas "Rūta" ruošia išvyką į Safari parką LIEPOS mėn. 9 d. autobusų pamatyti įvairių gyvulių, mažiausių arkliukų bei išdykusių bėdžionių.

Kelionė, įėjimas į parką ir cirkas kaštuoja \$15.00. Registruotis pas klubo valdybos narius. Skaičius ribotas, tad patartina, norintiems vykti, registruotis tuojau. Priimami ir nepriklausą klubui.

EKSKURSIJA Į UPPER CANADA VILLAGE

Montrealio Lietuvių Žvejotojų - Medžiotojų Klubas NIDA š.m. LIEPOS 27 d., šeštadienį organizuoja ekskursiją į Upper Canada Village. Kaina ten ir atgal - \$15. Norintieji, prašomi registruotis pas Klubą Valdybos narius - J. Šiaučiulį, Aug. Mylę, A. Žiuką ar Ant. Račinską.

● Montrealio gintariečiai, dabartinės GINTARO vado - vės Silvijos Akstinaitės - Staškevičienės iniciatyva buvo surengę Rasai Lukoševičiutei - Kurienei Kūdikių Lauktuves.

PAGERBAMI MIRUSIŲ ATMINIMĄ AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI:

\$100, - a.a. Giedrės SIDRIENĖS atminimui O. Bieliūnaitė; \$30, - a.a. P. ŽUKAUSKO atminimui M. Mišlė; \$10, - a.a. žmonos Stasės PETRAUSKIENĖS atminimui M. Petrauskis.

Kanados Lietuvių Fondas dėkoja visiems aukotojams.

Dr. J. MALISKA

D. D. S.
DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS
1410 St. Catherine St. W.
Suite 600, Montreal, P.Q.
Tel. Bus.: 866-8235
Namų: 761-4675

Dr. Philip Stulginski

D.D.S.
Dantų gydytojas - chirurgas
8606 Centrale, coin corner 45e ave.
suite 209. 364-4658
Tel: 364-4658

M. CUSSON R. GENDRON VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 val. r. iki 10 val. v.
Šeštadieniais: nuo 9 val. r. iki 9:30 val. vak.
Sekmadieniais: nuo 10 val. r. iki 9:30 val. vak.
GREITAS, NEKAINUJANTIS PRISTATYMAS
7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2
Tel.: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,
Montreal, P.Q. TEL: 931-4024

ADVOKATAS VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng., L.I.B., B.C.L.
4701 Bannantyne, Verdun (kampus 2-nd Ave.), P.Q.
H4G 1E6 TEL. Bureau: 769-8824;
Residence: 366-6245

NOTARAI

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS

5 Place Ville Marie, Suite 1220
Montreal, P.Q. H3B 2G2
Tel: (514) 871-1430

Kita dieną besisvečiuojantį Rasai buvo suruošta staigmena jos tėvų Irenos ir Petro Lukoševičių namuose.

● JOCAI Juozas ir Vera, buvę montrealiečiai, iš Delhi, Ont., lankėsi Montrealyje pas prietelius Vincą ir Bertą Žemaitaličius. Jų vaikai Benius ir Sandra yra J. ir V. Jocių krikštavaikiai.

Kaip kasmet, lankymosi proga, J. Jocas buvo atvykęs ir į "NL" Redakciją. Čia apsimokėjo prenumeratą ir paliko \$30, - auką Mašinėlės Vajui. Nuoširdžiai dėkojame.

● Pas Oną ir Leoną ČEČ - KAUSKUS viešėjo svečiai iš Lietuvos - dr. Cezaris Survila ir dr. Ričardas Janulionis.

Į MONTREALI ATVYKSTA JAUNAS VIENETAS

Dainos ir Muzikos Vienetas SUTARTINĖ, kartu su savo žinoma akordeoniste Danute PARGAUSKAITE koncertavo su geru pasisekimu ir Sudbury bei Delhi. Jų įdomiai programai vadovauja muz. Nijolė Benotienė. Malonu bus jas išgirsti ir Montrealyje per L. K. Mindaugo Šaulių Kuopos Joninių parengimą birželio 23 d.

Nuotr. Sta. Dabkaus

Kaziuko Mugė Montrealyje, AV parapijos salėje 1985 m. Nuotr. R. Otto

TAUTOS FONDUI AUKOJO:

\$100, - Montrealio Lietuvių Kredito Unija LITAS;
po \$25, - A. Staškevičius, V.E. Gruodis, Jonas Lukoševičius; po \$20, - V. Žilinskas, L.K. Mindaugo Šaulių Kuopos šaulės A.S. utkaitienės atminimui; \$10, - K. Dūda.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojama.

Tautos Fondo Atstovybė Montrealyje

"Suction cups" laiko tvirtai Jūsų dantų plokštelę laikysis be nemalonaus klijavimo. Sumažina dantų smegenų erzimą ir skaudėjimą. Ypatingai rekomenduojama žemutinėms plokštelėms.
"Suction cups" pritaikomos jūsų turimoms dantų plokštelėms per 24 valandas.

ATLANTIC LABORATORY
In Guy Metro Station - Boutiques Level, Suite 26
937-2834

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE, E.
TONY LAURINAITIS
MONTREAL, P.Q. H2K 1E9 525-8971

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE MEDZIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS

Savininkas: JOHN OSKOWICZ
3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5
Telefonas: 721-9496

Maloniai kviečiame

atsilankyti į

JONINES

BIRŽELIO 23 d. SEKMADIENĮ 12 val.

Aušros Vartų parapijos salėje

1465 rue de Sève, Montreal

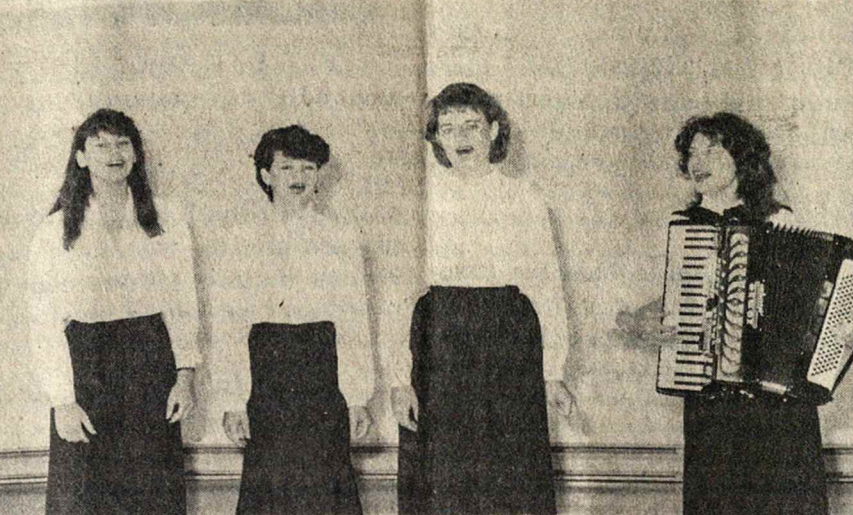
PROGRAMOJE:

Toronto muzikos - dainos vienetas SUTARTINĖ

* Karšti pietūs * Baras * Loterija

ĮĖJIMAS \$7.00

RUOŠIA: L.K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPA

"SUTARTINĖS" ANSAMBLIS. Iš kairės: Zita GURKLYTĖ, Daina GURKLYTĖ, Danutė PARGAUSKAITE ir Nijolė BENOTIENĖ.

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 786-5827

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS min. \$ 1,000.00
1 metų 9 %
TERMINUOTUS INDĖLIUS
1 metų 8.75%
180 d. - 364 d. 8.5 %
120 d. - 179 d. 8.25%
60 d. - 119 d. 8 %
30 d. - 59 d. 7.75%
TRUMPALAIKIUS INDĖLIUS
už \$20,000 ar daugiau
TAUPOMOSIOS SĄSKAITOS
specialios 6.25%
Su draudimu 6. %
Kasdieninės 5.75%
ČEKIŲ SĄSKAITAS 5 %

DUODA

PASKOLAS:

NEKILNOJAMO
TURTO IR
ASMENINĖS
PASKOLOS
MIRTIES
ATVEJU
DRAUDŽIAMOS
IKI \$10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve 3907 A Rosemont
Pirm. Antradienį 9:00 - 3:00
Ketvirtadieniais 12:00 - 8:00
Penktadieniais 10:00 - 6:00
Sekmadieniais nuo SPALIO 15 iki GEGUŽES 15 d. abi joms
parapijos salėse dirbama nuo 10:30 - 12:30 v.l.

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ •

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių
atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

Nekilnojamo Turto visapusiškas patarnavimas
PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. H3N1R1

Tel. Business: 273-9181 ; Residence: 737-0844.

Tel.: Business: 482-0772

Residence: 767-4690

JONAS IR CÔTÉ

REALTIES

5159 De Maisonneuve West,
Montreal, P.Q. H4A 1Z3

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje

Maurice Kaplan

Kailių Siuvėjas

Tel 767-6183 dabar pakeistas į: 288-9646

• Didelis pasirinkimas gatavų paltų
• Vasaros laiku saugojimas (Storage)
• Taisau ir remeliuoju
• Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Tel: 288-9646

montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH MONTREAL WEST

LEONAS GURECKAS,
SALES MANAGER

Tel. 489-5391

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA